

GRUPA KAPITAŁOWA ORANGE POLSKA

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ**

13 lutego 2017 r.

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7

Informacje ogólne

1. Informacje ogólne	8
2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	11
3. Segment operacyjny	11
4. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji	13

Zysk/strata z działalności operacyjnej z wyłączeniem amortyzacji

5. Przychody	14
6. Koszty i przychody operacyjne	14
7. Zyski ze sprzedaży aktywów	15

Aktywa trwałe

8. Utrata wartości	15
9. Wartość firmy	17
10. Pozostałe wartości niematerialne	17
11. Środki trwałe	19

Aktywa obrotowe oraz zobowiązania

12. Należności handlowe	20
13. Rezerwy	21
14. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów	22
15. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	23

Instrumenty finansowe z wyłączeniem należności oraz zobowiązań handlowych

16.	Przychody i koszty finansowe	25
17.	Dług finansowy netto	26
18.	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych.....	27
19.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	27
20.	Instrumenty pochodne.....	28
21.	Wartość godziwa instrumentów finansowych.....	30
22.	Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym	31

Podatek dochodowy

23.	Podatek dochodowy	36
-----	-------------------------	----

Kapitał własny i zarządzanie kapitałem

24.	Kapitał własny.....	38
25.	Zarządzanie kapitałem.....	39

Pozostałe noty objaśniające

26.	Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów	39
27.	Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe.....	40
28.	Transakcje ze stronami powiązаныmi.....	43
29.	Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	45
30.	Podstawowe zasady rachunkowości	45

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(w milionach złotych, z wyjątkiem zysku/straty na jedną akcję)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2016	do 31 grudnia 2015
Przychody	5	11.538	11.840
Koszty zakupów zewnętrznych	6.1	(6.432)	(6.271)
Koszty świadczeń pracowniczych	6.2	(1.636)	(1.713)
Pozostałe koszty operacyjne	6.3	(587)	(613)
Pozostałe przychody operacyjne	6.3	210	246
Zyski ze sprzedaży aktywów	7	70	71
Koszty rozwiązania stosunku pracy	13	-	(129)
Amortyzacja	10,11	(2.725)	(2.871)
(Utworzenie)/odwrocenie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	8.1,8.2	(1.792)	12
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		(1.354)	572
Przychody odsetkowe	16	22	17
Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe	16	(282)	(216)
Koszty dyskonta	16	(99)	(92)
Koszty finansowe, netto		(359)	(291)
Podatek dochodowy	23.1	(33)	(27)
Skonsolidowany zysk/(strata) netto		(1.746)	254
Zysk/(strata) netto przypisana właścicielom Orange Polska S.A.		(1.746)	254
Zysk/(strata) netto przypisana udziałom nie dającym kontroli		-	-
Zysk/(strata) na jedną akcję (w złotych) (podstawowa i rozwodniona)	30.5	(1,33)	0,19
Średnia ważona liczba akcji (w milionach) (podstawowa i rozwodniona)	30.5	1.312	1.312

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2016	do 31 grudnia 2015
Skonsolidowany zysk/(strata) netto		(1.746)	254
Pozycje, które nie zostaną przeniesione do wyniku			
Zyski/(straty) aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	15	(1)	9
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie zostaną przeniesione		-	(2)
Pozycje, które mogą być przeniesione do wyniku			
Zyski z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	20	92	23
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które mogą być przeniesione		(17)	(4)
Inne całkowite dochody, netto		74	26
Całkowite dochody/(straty) ogółem		(1.672)	280
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane właścicielom Orange Polska S.A.		(1.672)	280
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane udziałom nie dającym kontroli		-	-

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)</i>
AKTYWA			
Wartość firmy	9	2.147	3.940
Pozostałe wartości niematerialne	10	5.722	3.010
Środki trwałe	11	10.678	11.025
Należności handlowe	12	433	215
Instrumenty pochodne	20	206	89
Pozostałe aktywa		55	52
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	23.2	929	991
Aktywa trwałe razem		20.170	19.322
Zapasy		163	228
Należności handlowe	12	1.827	1.600
Instrumenty pochodne	20	36	33
Należności z tytułu podatku dochodowego		5	2
Pozostałe aktywa		45	117
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów		80	84
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	19	262	266
Aktywa obrotowe razem		2.418	2.330
SUMA AKTYWÓW		22.588	21.652
PASYWA			
Kapitał zakładowy	24.1	3.937	3.937
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		832	832
Pozostałe kapitały rezerwowe		(29)	(103)
Zyski zatrzymane		5.267	7.309
Kapitał własny przypisany właścicielom Orange Polska S.A.		10.007	11.975
Udziały nie dające kontroli		2	2
Kapitał własny razem		10.009	11.977
Zobowiązania handlowe	14.1	682	767
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	7.087	2.849
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18.2	66	81
Instrumenty pochodne	20	76	125
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	15	144	251
Rezerwy	13	280	358
Pozostałe zobowiązania	14.2	15	-
Przychody przyszłych okresów	14.3	81	59
Zobowiązania długoterminowe razem		8.431	4.490
Zobowiązania handlowe	14.1	2.433	2.130
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	5	1.273
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18.2	36	45
Instrumenty pochodne	20	-	9
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	15	188	188
Rezerwy	13	850	803
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		24	60
Pozostałe zobowiązania	14.2	132	191
Przychody przyszłych okresów	14.3	480	486
Zobowiązania krótkoterminowe razem		4.148	5.185
SUMA PASYWÓW		22.588	21.652

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

(w milionach złotych)

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe				Zyski zatrzymane	Kapitał własny przypisany właścicielom OPL S.A.	Udziały nie dające kontroli	Kapitał własny razem
			Zyski/(straty) z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	Podatek odroczony	Płatności w formie akcji				
Saldo na dzień 1 stycznia 2016	3.937	832	(83)	(43)	23	-	7.309	11.975	2	11.977
Całkowite straty ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku	-	-	92	(1)	(17)	-	(1.746)	(1.672)	-	(1.672)
Dywidenda (patrz Nota 24.2)	-	-	-	-	-	-	(328)	(328)	-	(328)
Pozostałe zmiany (patrz Nota 24.3)	-	-	-	-	-	-	32	32	-	32
Saldo na dzień 31 grudnia 2016	3.937	832	9	(44)	6	-	5.267	10.007	2	10.009
Saldo na dzień 1 stycznia 2015	3.937	832	(106)	(137)	45	79	7.746	12.396	2	12.398
Całkowite dochody ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku	-	-	23	9	(6)	-	254	280	-	280
Dywidenda (patrz Nota 24.2)	-	-	-	-	-	-	(656)	(656)	-	(656)
Przeniesienie do zysków zatrzymanych (patrz Nota 24.3)	-	-	-	85	(16)	(79)	10	-	-	-
Pozostałe zmiany (patrz Nota 24.3)	-	-	-	-	-	-	(45)	(45)	-	(45)
Saldo na dzień 31 grudnia 2015	3.937	832	(83)	(43)	23	-	7.309	11.975	2	11.977

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2016	do 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Skonsolidowany zysk/(strata) netto		(1.746)	254
<i>Korekty uzgadniające zysk/(stratę) netto do środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>			
Zyski ze sprzedaży aktywów	7	(70)	(71)
Amortyzacja	10,11	2.725	2.871
Utworzenie/(odwrócenie) odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych	8	1.792	(12)
Koszty finansowe, netto		359	291
Podatek dochodowy	23.1	33	27
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących		(126)	(88)
Zyski operacyjne z tytułu różnic kursowych i wyceny instrumentów pochodnych, netto		(10)	(3)
<i>Zmiana kapitału obrotowego</i>			
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów, brutto		54	(21)
Zwiększenie stanu należności handlowych, brutto		(430)	(288)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań handlowych		292	(154)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych należności		58	(49)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu przychodów przyszłych okresów i pozostałych zobowiązań		(29)	134
Otrzymane odsetki		22	17
Odsetki zapłacone i przepływy odsetkowe z instrumentów pochodnych, netto		(353)	(289)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych, netto		10	4
Podatek dochodowy zapłacony		(32)	(76)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2.549	2.547
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych	10,11	(5.169)	(1.998)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych		(42)	262
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne, netto		15	8
Przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych		119	143
Wpływy ze sprzedaży jednostek zależnych pomniejszone o środki pieniężne tych jednostek i koszty transakcyjne	4	-	8
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu pozostałych instrumentów finansowych		3	(3)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(5.074)	(1.580)
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Zaciągnięcie długoterminowego zadłużenia		2.702	775
Spłata długoterminowego zadłużenia		(1.225)	(62)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu odnawialnej linii kredytowej i krótkoterminowego zadłużenia		1.355	(1.011)
Różnice kursowe otrzymane z instrumentów pochodnych zabezpieczających dług, netto		17	5
Wyplacona dywidenda	24.2	(328)	(656)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		2.521	(949)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto		(4)	18
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu		266	248
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu		262	266

1. Informacje ogólne

1.1. Grupa Kapitałowa Orange Polska

Orange Polska S.A. („Orange Polska” lub „Spółka” lub „OPL S.A.”), spółka akcyjna, powstała i rozpoczęła działalność 4 grudnia 1991 roku. Grupa Kapitałowa Orange Polska („Grupa”) składa się z Orange Polska i jej spółek zależnych. Akcje Orange Polska są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Grupa jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce. Grupa dostarcza komórkowe i stacjonarne usługi telekomunikacyjne, w tym połączenia głosowe, usługi przesyłu wiadomości i treści, dostęp do Internetu oraz telewizję. Ponadto, Grupa świadczy usługi ICT (*Information and Communications Technology*), usługi w zakresie dzierżawy łączy oraz inne usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej, prowadzi sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego, świadczy usługi w zakresie transmisji danych, budowy infrastruktury telekomunikacyjnej, prowadzi działalność obrotu energią elektryczną oraz sprzedaje usługi finansowe.

Siedziba Orange Polska mieści się w Warszawie przy ulicy Aleje Jerozolimskie 160.

Telekomunikacyjna działalność Grupy podlega nadzorowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej („UKE”). Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, UKE może nakładać pewne obowiązki na operatorów telekomunikacyjnych o znaczącej pozycji rynkowej na rynku właściwym. Orange Polska S.A. jest spółką o znaczącej pozycji rynkowej na określonych rynkach właściwych.

1.2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Orange Polska oraz następujące jednostki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Udział Grupy w kapitale	
			31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Integrated Solutions Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Dostarczanie zintegrowanych rozwiązań z zakresu IT oraz infrastruktury sieciowej.	100%	100%
TP TelTech Sp. z o.o.	Łódź, Polska	Projektowanie i budowa systemów telekomunikacyjnych, obsługa sieci telekomunikacyjnych, monitorowanie sygnałów alarmowych.	100%	100%
Telefony Podlaskie S.A.	Sokołów Podlaski, Polska	Lokalny operator telefonii stacjonarnej, Internetu i telewizji kablowej.	89,27%	89,27%
Orange Retail S.A.	Modlnica, Polska	Dystrybutor produktów OPL S.A. dla rynku masowego i biznesowego.	100%	100%
Orange Real Estate Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Zarządzanie i utrzymanie nieruchomości.	100%	100%
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi szkoleniowe i hotelowe, agent ubezpieczeniowy.	100%	100%
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne Orange Polska S.A.	Warszawa, Polska	Zarządzanie pracowniczym funduszem emerytalnym.	100%	100%
Fundacja Orange	Warszawa, Polska	Działalność charytatywna.	100%	100%
Telekomunikacja Polska Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Brak działalności operacyjnej.	100%	100%
Orange Customer Service Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Warszawa, Polska	Usługi posprzedażowe dla klientów OPL S.A.	-	100%
TP Invest Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Warszawa, Polska	Nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi, niezwiązanymi z podstawową działalnością Orange Polska.	-	100%
TPSA Eurofinance France S.A. ⁽²⁾	Paryż, Francja	Brak działalności operacyjnej.	-	99,99%

⁽¹⁾ Spółki połączyły się z Orange Polska S.A. w 2016 roku (patrz Nota 4).

⁽²⁾ Spółka zlikwidowana w 2016 roku.

Ponadto, Grupa i T-Mobile Polska S.A. posiadają po 50% udziałów w NetWorkS! Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Spółka została zaklasyfikowana jako wspólne działanie ponieważ przedmiotem jej działalności jest zarządzanie, rozwój i utrzymanie sieci będących własnością Grupy i T-Mobile Polska S.A. NetWorkS! Sp. z o.o. powstała w związku z umową o współkorzystanie z mobilnych sieci dostępowych zawartą pomiędzy dwoma operatorami. Umowa ta została zawarta w 2011 roku na okres 15 lat z możliwością przedłużenia i również jest zaklasyfikowana jako wspólne działanie dla celów księgowych.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku udział Grupy w ogólnej liczbie głosów był równy udziałowi Grupy w kapitałach spółek zależnych. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji zostały opisane w Nocie 4.

1.3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Skład Zarządu Spółki na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego był następujący:

Jean-François Fallacher – Prezes Zarządu,
Mariusz Gaca – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Konsumenckiego,
Bożena Leśniewska – Wiceprezes Zarządu ds. Rynku Biznesowego,
Piotr Muszyński – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii i Transformacji,
Jolanta Dudek – Członek Zarządu ds. Obsługi Klientów i Strategii Relacji z Klientami,
Jacek Kowalski – Członek Zarządu ds. Zasobów Ludzkich,
Maciej Nowochoński – Członek Zarządu ds. Finansów.

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego był następujący:

Maciej Witucki – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Gervais Pellissier – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
Marc Ricau – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Dr Henryka Bochniarz – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Federico Colom Artola – Członek Rady Nadzorczej,
Jean-Marie Culpin – Członek Rady Nadzorczej,
Eric Debroeck – Członek Rady Nadzorczej,
Ramon Fernandez – Członek Rady Nadzorczej,
Russ Houlden – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
prof. Michał Kleiber – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Patrice Lambert – Członek Rady Nadzorczej,
Maria Pasło-Wiśniewska – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Dr Wiesław Rozłucki – Niezależny Członek Rady Nadzorczej,
Valérie Thérond – Członek Rady Nadzorczej.

Następujące zmiany wystąpiły w składzie Zarządu Spółki w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku oraz w roku 2017 do dnia zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

W dniu 4 lutego 2016 roku pan Bruno Duthoit złożył rezygnację z funkcji Prezesa i Członka Zarządu OPL S.A. ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2016 roku. W tym samym dniu Rada Nadzorcza OPL S.A. powołała pana Jean-François Fallacher na stanowisko Prezesa Zarządu OPL S.A. ze skutkiem na dzień 1 maja 2016 roku.

W dniu 4 lipca 2016 roku pan Michał Paschalis-Jakubowicz złożył rezygnację z funkcji Członka Zarządu OPL S.A. ze skutkiem natychmiastowym.

Następujące zmiany wystąpiły w składzie Rady Nadzorczej Spółki w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku oraz w roku 2017 do dnia zatwierdzenia Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

W dniu 3 lutego 2016 roku pan prof. Andrzej K. Koźmiński złożył rezygnację z funkcji Zastępcy Przewodniczącego i Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na dzień 12 kwietnia 2016 roku.

W dniu 7 kwietnia 2016 roku pan Gérard Ries złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na ten sam dzień.

W dniu 12 kwietnia 2016 roku wygaśł mandat Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. dr. Mirosława Gronickiego i nie został odnowiony. W tym samym dniu Walne Zgromadzenie OPL S.A. powołało prof. Michała Kleibera na Członka Rady Nadzorczej OPL S.A.

W dniu 28 czerwca 2016 roku pani Marie-Christine Lambert złożyła rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej OPL S.A. ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2016 roku.

W dniu 13 lipca 2016 roku Rada Nadzorcza OPL S.A. powołała pana Patrice Lambert oraz pana Federico Colom Artola na Członków Rady Nadzorczej OPL S.A.

2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) przyjętymi przez Unię Europejską. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w milionach złotych. Porównawcze dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku zostały przygotowane w oparciu o te same podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności.

Dane finansowe wszystkich jednostek wchodzących w skład Grupy zawarte w niniejszym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym zostały przygotowane przy zastosowaniu jednolitych polityk rachunkowości.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 13 lutego 2017 roku i podlega zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku są przedstawione w Nocie 30 oraz są oparte na:

- wszystkich standardach i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresu rozpoczynającego się 1 stycznia 2016 roku,
- MSSF i powiązanych interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2016 roku, dla których Grupa zdecydowała o wcześniejszym ich zastosowaniu,
- podejściu przyjętym w Grupie zgodnie z paragrafami od 10 do 12 zawartymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości („MSR”) 8 (Subiektywna ocena).

3. Segment operacyjny

Grupa raportuje jeden segment operacyjny, ponieważ decyzje o alokacji zasobów oraz ocena wyników oparte są o dane skonsolidowane. Zarząd ocenia wyniki segmentu głównie na podstawie skonsolidowanych przychodów, skonsolidowanego wskaźnika EBITDA, skonsolidowanego zysku/straty netto, skonsolidowanych organicznych przepływów pieniężnych, skonsolidowanych nakładów inwestycyjnych oraz skonsolidowanego wskaźnika dług finansowy netto / skorygowana EBITDA w oparciu o skumulowany skorygowany wskaźnik EBITDA za ostatnie cztery kwartały. W celu lepszej prezentacji wyników, powyższe mierniki są korygowane jak określono poniżej.

Przychody z działalności Grupy są korygowane o wpływ zmian w zakresie konsolidacji. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

EBITDA jest głównym miernikiem zyskowności operacyjnej używanym przez Zarząd i odpowiada zyskowi/stracie z działalności operacyjnej przed amortyzacją i utratą wartości aktywów trwałych. W celu lepszej prezentacji wyników, EBITDA jest korygowana o wpływ zmian zakresu konsolidacji, programów rozwiązania stosunku pracy, kosztów restrukturyzacji, znaczących roszczeń, spraw sądowych i pozostałych ryzyk jak również innych znaczących jednorazowych zdarzeń. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Organiczne przepływy pieniężne są głównym miernikiem generowania przepływów pieniężnych używanym przez Zarząd i odpowiadają przepływowi pieniężnym netto z działalności operacyjnej pomniejszonym o zakupy środków trwałych i wartości niematerialnych, zmiany stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych, wpływ różnic kursowych netto zapłaconych/otrzymanych z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne i powiększonym o przychody ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych. W celu lepszej prezentacji wyników, organiczne przepływy pieniężne są korygowane o płatności za rezerwacje i inne prawa do częstotliwości oraz płatności wynikające ze znaczących roszczeń, spraw sądowych i pozostałych ryzyk. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Nakłady inwestycyjne są głównym miernikiem alokacji zasobów używanym przez Zarząd i odzwierciedlają nabycia środków trwałych i wartości niematerialnych. W celu lepszej prezentacji wyników, nakłady inwestycyjne są korygowane o wpływ nabycia rezerwacji i innych praw do częstotliwości. Korekty za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Wskaźnik dług finansowy netto / skorygowana EBITDA jest głównym miernikiem struktury i płynności finansowej używanym przez Zarząd. Zarząd ocenia, że powyższy wskaźnik jest najbardziej odpowiednim miernikiem, w związku z tym wskaźnik dźwigni finansowej netto nie jest już używany. Kalkulacja długu finansowego netto została przedstawiona w Nocie 17.

Poniżej zostały przedstawione podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentu operacyjnego:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Skorygowane przychody	11.538	11.826
Skorygowana EBITDA	3.163	3.517
Zysk/(strata) netto w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(1.746)	254
Skorygowane organiczne przepływy pieniężne	620	962
Skorygowane nakłady inwestycyjne	2.001	1.998
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Wskaźnik długu finansowego netto / skorygowana EBITDA	2,1	1,1

Poniżej zaprezentowano korekty wprowadzone do informacji finansowych dotyczących segmentu operacyjnego:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Przychody	11.538	11.840
- korekta dotycząca danych Contact Center Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	(14)
Skorygowane przychody	11.538	11.826
 EBITDA	 3.163	 3.431
- korekta dotycząca danych Contact Center Sp. z o.o. ⁽¹⁾	-	(4)
- korekta dotycząca kosztów rozwiązania stosunku pracy (patrz Nota 13) pomniejszona o związane z nimi ograniczenia długoterminowych świadczeń pracowniczych (patrz Nota 15)	-	90
Skorygowana EBITDA	3.163	3.517
 Organiczne przepływy pieniężne	 (2.528)	 962
- korekta dotycząca płatności za rezerwacje częstotliwości (patrz Nota 10)	3.148	-
Skorygowane organiczne przepływy pieniężne	620	962
 Nakłady inwestycyjne	 5.169	 1.998
- korekta dotycząca nakładów na rezerwacje częstotliwości (patrz Nota 10)	(3.168)	-
Skorygowane nakłady inwestycyjne	2.001	1.998

⁽¹⁾ Skorygowane przychody i skorygowana EBITDA za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku nie zawierają danych Contact Center Sp. z o.o. (jednostki zależnej sprzedanej w sierpniu 2015 roku). Ponadto, skorygowana EBITDA nie zawiera zysku na sprzedaży tej spółki w wysokości 3 milionów złotych.

4. Główne przejęcia, zbycia oraz zmiany w zakresie konsolidacji

W dniu 30 września 2016 roku połączenie Orange Polska S.A. i jednostek zależnych będących w całości jej własnością – Orange Customer Service Sp. z o.o. oraz TP Invest Sp. z o.o. – zostało zarejestrowane w sądzie rejestrowym. Połączenie zostało dokonane przez przeniesienie wszystkich aktywów i zobowiązań wymienionych jednostek zależnych do OPL S.A.

W dniu 17 czerwca 2016 roku Grupa zlikwidowała spółkę TPSA Eurofinance France S.A., będącą w pełni własnością Grupy.

W dniu 30 listopada 2015 roku nastąpiło połączenie TP Edukacja i Wypoczynek Sp. z o.o. ze spółką Orange Szkolenia Sp. z o.o.

W dniu 25 sierpnia 2015 roku Grupa sfinalizowała umowę sprzedaży udziałów zawartą w dniu 6 lipca 2015 roku, na podstawie której wszystkie udziały w spółce Contact Center Sp. z o.o., będącej w pełni własnością Grupy, zostały zbyte za łączne wynagrodzenie wynoszące 9 milionów złotych. Zysk ze zbycia wyniósł 3 miliony złotych i został ujęty w zyskach ze sprzedaży aktywów.

W dniu 29 maja 2015 roku Grupa zlikwidowała spółkę Telefon 2000 Sp. z o.o., będącą w pełni własnością Grupy.

5. Przychody

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Przychody komórkowe	6.421	6.141
Usługi detaliczne	4.296	4.589
Usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	1.037	909
Sprzedaż sprzętu do usług komórkowych	1.088	643
Usługi stacjonarne	4.662	5.083
Usługi wąskopasmowe	1.527	1.746
Usługi szerokopasmowe, telewizja i transmisja głosu przez Internet (<i>Voice over Internet Protocol</i>)	1.490	1.601
Rozwiązania teleinformatyczne dla przedsiębiorstw oraz z zakresu infrastruktury sieciowej	892	916
Usługi hurtowe (w tym rozliczenia z innymi operatorami)	753	820
Pozostałe przychody	455	616
Przychody razem	11.538	11.840

Pozostałe przychody zawierają głównie przychody ze sprzedaży urządzeń wykorzystywanych w projektach ICT (*Information and Communications Technology*), wynajem nieruchomości oraz usługi z zakresu badań i rozwoju.

Przychody generowane są przede wszystkim na terytorium Polski. Około 3,2% i 2,8% całkowitych przychodów odpowiednio za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku pochodziło od jednostek nie mających siedziby na terytorium Polski. W większości były to przychody z tytułu rozliczeń z innymi operatorami.

Od 2016 roku, przychody z komórkowych połączeń głosowych i usług przesyłu danych, wiadomości, treści (*content*) oraz M2M (*machine-to-machine*) są prezentowane razem jako usługi detaliczne. Ponadto, przychody ze sprzedaży sprzętu do usług komórkowych są włączone do przychodów komórkowych.

6. Koszty i przychody operacyjne

6.1. Koszty zakupów zewnętrznych (poprzednio: usługi obce)

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Koszty sprzedaży	(2.839)	(2.745)
– wartość sprzedanych telefonów i innych towarów	(1.901)	(1.829)
– koszty prowizji, reklamy, sponsoringu i pozostałe	(938)	(916)
Koszty rozliczeń z innymi operatorami	(1.513)	(1.345)
Koszty sieci oraz usług informatycznych	(670)	(734)
Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych	(1.410)	(1.447)
Koszty zakupów zewnętrznych razem	(6.432)	(6.271)

Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych zawierają głównie koszty wynajmu, koszty zarządzania i utrzymania nieruchomości, koszty obsługi klientów, koszty udostępnianej treści, koszty personelu tymczasowego, opłaty za podwykonawstwo oraz koszty opłat pocztowych.

6.2. Koszty świadczeń pracowniczych

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Średnia liczba aktywnych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty)	16.424	17.703
Wynagrodzenia	(1.528)	(1.580)
Składki na ubezpieczenie społeczne i pozostałe obciążenia	(350)	(362)
Długoterminowe świadczenia pracownicze (patrz Nota 15)	82	74
Skapitalizowane koszty pracownicze	205	199
Pozostałe świadczenia pracownicze	(45)	(44)
Koszty świadczeń pracowniczych razem	(1.636)	(1.713)

6.3. Pozostałe koszty i przychody operacyjne

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Obciążenia podatkowe inne niż podatek dochodowy	(304)	(301)
Opłata licencyjna za używanie marki Orange (patrz Nota 28.2)	(127)	(134)
Utrata wartości należności handlowych i pozostałych należności, netto	(89)	(98)
Pozostałe koszty i zmiany stanu rezerw, netto	(67)	(80)
Pozostałe koszty operacyjne razem	(587)	(613)
Pozostałe przychody operacyjne razem	210	246

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody od Grupy Orange wynikające ze wspólnie dzielonych zasobów, przychody z tytułu odszkodowań, odsetek z tytułu nieterminowych płatności należności handlowych i złomowania aktywów.

6.4. Koszty prac badawczych i rozwojowych

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku, koszty prac badawczych i rozwojowych ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły odpowiednio 48 milionów złotych i 52 miliony złotych.

7. Zyski ze sprzedaży aktywów

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku zyski ze sprzedaży aktywów wyniosły odpowiednio 70 milionów złotych i 71 milionów złotych i zawierały głównie zyski ze sprzedaży nieruchomości.

8. Utrata wartości

8.1. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne

Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności, zdecydowana większość pojedynczych aktywów Grupy nie wypracowuje wpływów pieniężnych, które byłyby niezależne od wpływów generowanych przez pozostałe aktywa, w związku z tym Grupa identyfikuje wszystkie działalności telekomunikacyjne jako pojedynczy ośrodek wypracowujący środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego.

Przy ocenie, czy istnieją przesłanki wskazujące na potencjalną utratę wartości aktywów, Grupa bierze pod uwagę określone czynniki, między innymi zmiany regulacyjne i gospodarcze zachodzące na rynku telekomunikacyjnym w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (włączając wartość firmy).

W 2016 roku w skonsolidowanym rachunku zysków i strat rozpoznano odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości 1.793 milionów złotych, który został w całości przypisany do wartości firmy zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości wynikał z niższych prognozowanych przepływów pieniężnych w biznes planie, opartych na ponownej ocenie przyszłych oczekiwanych wyników w świetle obecnych warunków rynkowych i technologicznych oraz ze wzrostu stopy dyskontowej po opodatkowaniu.

W 2015 roku nie rozpoznano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Główne założenia, przyjęte w celu ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego, są następujące:

- wartość rynku, stopa penetracji, udział w rynku i poziom konkurencji, poziom cen i decyzje organów regulacyjnych dotyczące cen, baza klientów, poziom kosztów sprzedaży niezbędny do zastępowania produktów i konkurowania z istniejącymi lub nowymi uczestnikami rynku, wpływ zmian przychodów na koszty bezpośrednie,
- poziom wydatków inwestycyjnych, który może zależeć od konieczności wdrożenia nowych technologii lub decyzji regulacyjnych dotyczących przyznania rezerwacji częstotliwości,
- stopa dyskontowa oparta na średnioważonym koszcie kapitału i odzwierciedlająca bieżącą rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z przedmiotem działalności ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz
- krańcowa stopa wzrostu odzwierciedlająca ocenę Zarządu co do ewolucji przepływów pieniężnych po ostatnim roku objętym prognozą przepływów pieniężnych.

Wielkości przyporządkowane każdemu z tych parametrów odzwierciedlają doświadczenia Grupy skorygowane o oczekiwane zmiany w okresie objętym biznes planem, jednakże mogą podlegać wpływom nie dających się przewidzieć zmian politycznych, gospodarczych lub prawnych.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne – Operator telekomunikacyjny

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
	Wartość użytkowa Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych	Wartość użytkowa Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych
Podstawa wartości odzyskiwalnej		
Źródła danych		
Krańcowa stopa wzrostu	1%	1%
Stopa dyskontowa po opodatkowaniu	9,25%	8,5%
Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem ⁽¹⁾	10,7%	9,9%

⁽¹⁾ Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem wyliczona jest jako stopa dyskontowa po opodatkowaniu skorygowana o wartość i termin przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu podatku.

Analiza wrażliwości wartości odzyskiwalnej

Rozpoznanie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w wysokości 1,8 miliarda złotych zmniejszyło wartość bilansową operatora telekomunikacyjnego do jego wartości użytkowej wynoszącej 17 miliardów złotych na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Poniższa tabela przedstawia wpływ hipotetycznych zmian głównych założeń na wartość użytkową operatora telekomunikacyjnego:

(w miliardach złotych)

	<i>Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2016</i>					
	<i>Prognozowane przepływy pieniężne po piątym roku</i>		<i>Krańcowa stopa wzrostu</i>		<i>Stopa dyskontowa po opodatkowaniu</i>	
	<i>+10%</i>	<i>-10%</i>	<i>+0.5 p.p.</i>	<i>-0.5 p.p.</i>	<i>+0.5 p.p.</i>	<i>-0.5 p.p.</i>
Wartość użytkowa operatora telekomunikacyjnego	1,6	(1,6)	0,8	(0,7)	(1,0)	1,1

8.2. Pozostałe środki trwałe i wartości niematerialne

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku odwrócony odpis aktualizujący wartość środków trwałych i wartości niematerialnych ujęty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniósł odpowiednio 1 milion złotych i 12 milionów złotych i wynikał głównie z przeglądu wybranych nieruchomości Grupy.

9. Wartość firmy

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2016			Na dzień 31 grudnia 2015		
	Koszt	Odpis aktualizujący ⁽¹⁾	Wartość netto	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Ośrodek wypracowujący środki pieniężne						
Operator telekomunikacyjny	3.940	(1.793)	2.147	3.940	-	3.940
Wartość firmy razem	3.940	(1.793)	2.147	3.940	-	3.940

⁽¹⁾ Patrz Nota 8.1.

Wartość firmy wynosząca 3.909 milionów złotych powstała w 2005 roku w wyniku nabycia pozostałych 34% udziałów nie dających kontroli w działalności mobilnej kontrolowanej przez OPL S.A. i odpowiada różnicy pomiędzy kosztem nabycia wymienionych wyżej udziałów, a przypisaną im wartością bilansową aktywów netto. To podejście było dozwolone przez MSR 27 obowiązujący w 2005 roku (przed wejściem w życie zmienionego MSR 27, który wymaga, aby nabycie udziałów nie dających kontroli traktować jako transakcję kapitałową). Pozostałe saldo wartości firmy wynoszące 31 milionów złotych powstało w wyniku nabycia wybranych spółek zależnych.

10. Pozostałe wartości niematerialne

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2016			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	5.785	(1.725)	-	4.060
Oprogramowanie komputerowe	5.521	(3.922)	-	1.599
Pozostałe wartości niematerialne	217	(142)	(12)	63
Pozostałe wartości niematerialne razem	11.523	(5.789)	(12)	5.722

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2015			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	2.617	(1.400)	-	1.217
Oprogramowanie komputerowe	7.052	(5.323)	-	1.729
Pozostałe wartości niematerialne	207	(131)	(12)	64
Pozostałe wartości niematerialne razem	9.876	(6.854)	(12)	3.010

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

Dane dotyczące rezerwacji i innych praw do częstotliwości przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	Data nabycia	Liczba lat do wygaśnięcia ⁽³⁾	Wartość bilansowa netto	
			Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
450 MHz ⁽¹⁾	1991	-	-	-
800 MHz	2016	14,1	2.880	-
900 MHz	2014	12,5	300	324
900 MHz ⁽²⁾	2013	1,6	20	33
1800 MHz ⁽²⁾	2013	11,0	175	191
1800 MHz	1997	10,6	-	-
2100 MHz	2000	6,0	574	669
2600 MHz	2016	14,1	111	-
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości razem			4.060	1.217

⁽¹⁾ Z końcem 2016 roku wygasła dotychczasowa rezerwacja częstotliwości z pasma 450 MHz. Orange Polska wniosła o odnowienie tej rezerwacji, w wyniku czego Prezes UKE wydał w dniu 13 stycznia 2017 roku decyzję rezerwacyjną na kolejny okres 15 lat. Na podstawie opinii biegłego Prezes UKE ustalił opłatę za przyznanie tej rezerwacji w wysokości 115 milionów złotych. Orange Polska wniosła odwołanie od wydanej decyzji rezerwacyjnej.

⁽²⁾ Prawa do częstotliwości na podstawie umów z T-Mobile Polska S.A.

⁽³⁾ Pozostały okres użytkowania w latach na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W dniu 25 stycznia 2016 roku Grupa otrzymała decyzje, w których Prezes UKE dokonał na rzecz Orange Polska rezerwacji częstotliwości z zakresu 800 MHz i 2600 MHz za łączną kwotę 3.168 milionów złotych zadeklarowaną w trakcie aukcji. Na podstawie tych decyzji, Orange Polska otrzymała rezerwacje dwóch bloków 2x5 MHz każdy w paśmie 800 MHz oraz rezerwacje trzech bloków 2x5 MHz każdy w paśmie 2600 MHz. Rezerwacje częstotliwości zostały dokonane na 15 lat i są ważne od dnia doręczenia decyzji. W lutym 2016 roku Orange Polska zapłaciła całą kwotę pomniejszoną o 20 milionów złotych depozytu wpłaconego przed aukcją w 2014 roku. Amortyzacja opisanych wyżej rezerwacji częstotliwości rozpoczęła się 1 marca 2016 roku, a koszt amortyzacji wyniósł 177 milionów złotych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.217	1.729	64	3.010
Nabycie wartości niematerialnych	3.168	438	15	3.621
Amortyzacja	(325)	(568)	(15)	(908)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	-	(1)	(1)
Saldo zamknięcia	4.060	1.599	63	5.722

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.365	1.778	72	3.215
Nabycie wartości niematerialnych	-	455	21	476
Amortyzacja	(148)	(501)	(24)	(673)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	(3)	(5)	(8)
Saldo zamknięcia	1.217	1.729	64	3.010

11. Środki trwałe

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	3.060	(1.833)	(31)	1.196
Sieć	37.499	(29.025)	-	8.474
Terminale	2.126	(1.552)	-	574
Pozostały sprzęt informatyczny	1.486	(1.149)	-	337
Pozostałe	277	(178)	(2)	97
Środki trwałe razem	44.448	(33.737)	(33)	10.678

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2015			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	3.133	(1.775)	(36)	1.322
Sieć	37.737	(29.089)	-	8.648
Terminale	2.108	(1.536)	-	572
Pozostały sprzęt informatyczny	1.525	(1.151)	-	374
Pozostałe	289	(178)	(2)	109
Środki trwałe razem	44.792	(33.729)	(38)	11.025

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku, wartość nakładów ujętych w wartości bilansowej środków trwałych w trakcie ich budowy wyniosła odpowiednio 1.061 milionów złotych i 937 milionów złotych.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Grunty i budynki		Sieć		Terminale		Pozostały sprzęt informatyczny		Pozostałe		Środki trwałe razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.322	8.648	572	374	109	11.025					
Nabycie środków trwałych	41	1.161	231	88	27	1.548					
Sprzedaż i likwidacja	(48)	(5)	-	-	-	(53)					
Amortyzacja	(120)	(1.309)	(233)	(123)	(32)	(1.817)					
Utrata wartości	1	-	-	-	-	1					
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	(21)	4	(2)	(7)	(26)					
Saldo zamknięcia	1.196	8.474	574	337	97	10.678					

Na podstawie corocznego przeglądu szacowanych okresów użytkowania aktywów trwałych, Grupa zdecydowała o wydłużeniu od 2016 roku okresu użytkowania kabli i kanalizacji wykorzystywanych w stacjonarnej sieci telekomunikacyjnej. Okresy użytkowania tych aktywów zostały zweryfikowane w świetle rozpoczęcia projektu FTTH (Fiber To The Home) oraz innych prognozowanych zmian technologicznych. W wyniku wydłużenia szacowanego okresu użytkowania koszt amortyzacji okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku był niższy o 301 milionów złotych.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Sieć</i>	<i>Terminale</i>	<i>Pozostały sprzęt informatyczny</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe razem</i>
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.441	9.279	525	359	111	11.715
Nabycie środków trwałych	61	1.043	249	129	40	1.522
Sprzedaż i likwidacja	(65)	(11)	-	-	-	(76)
Amortyzacja	(127)	(1.674)	(244)	(123)	(30)	(2.198)
Utrata wartości	12	-	-	-	-	12
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	11	42	9	(12)	50
Saldo zamknięcia	1.322	8.648	572	374	109	11.025

Wartość bilansowa środków trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wynosiła odpowiednio 58 milionów złotych i 64 miliony złotych. Środki trwałe stanowiące przedmiot leasingu nie mogą zostać sprzedane, darowane, przewłaszczone ani zastawione i stanowią zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań.

12. Należności handlowe

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)</i>
Należności handlowe długoterminowe, netto	433	215
Należności handlowe krótkoterminowe, netto	1.827	1.600
Należności handlowe, netto	2.260	1.815

W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności handlowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i różnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych należności. Należności handlowe długoterminowe dotyczą głównie sprzedaży telefonów komórkowych w systemie ratalnym.

Zmiany w odpisach aktualizujących należności handlowe w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku zaprezentowano poniżej.

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Saldo początkowe	138	143
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, netto	87	92
Wykorzystanie odpisów aktualizujących sprzedane lub spisane należności handlowe	(66)	(97)
Saldo zamknięcia	159	138

Analiza wiekowa należności handlowych netto przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015 (patrz Nota 30.5)</i>
Należności handlowe testowane łącznie na utratę wartości, netto:		
Nieprzeterminowane	1.501	1.058
Przeterminowane mniej niż 180 dni	281	282
Przeterminowane pomiędzy 180 a 360 dni	8	34
Przeterminowane więcej niż 360 dni	7	4
Należności handlowe testowane łącznie na utratę wartości razem, netto	1.797	1.378
Należności handlowe testowane indywidualnie na utratę wartości, netto: ⁽¹⁾		
Nieprzeterminowane	374	303
Przeterminowane	89	134
Należności handlowe testowane indywidualnie na utratę wartości razem, netto	463	437
Należności handlowe razem, netto	2.260	1.815

⁽¹⁾ Zawiera głównie należności od jednostek powiązanych (patrz Nota 28.2) i spółek telekomunikacyjnych oraz należności sporne.

13. Rezerwy

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2016	728	132	301	1.161
Zwiększenie	43	-	5	48
Wykorzystanie	(10)	(71)	(10)	(91)
Rozwiązanie	(7)	-	(32)	(39)
Różnice kursowe	21	-	-	21
Efekt zastosowania dyskonta	18	1	11	30
Na dzień 31 grudnia 2016	793	62	275	1.130
W tym krótkoterminowe	780	62	8	850
W tym długoterminowe	13	-	267	280

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2015	697	89	307	1.093
Zwiększenie	28	132	7	167
Wykorzystanie	(2)	(87)	(22)	(111)
Rozwiązanie	(11)	(3)	-	(14)
Efekt zastosowania dyskonta	16	1	9	26
Na dzień 31 grudnia 2015	728	132	301	1.161
W tym krótkoterminowe	728	68	7	803
W tym długoterminowe	-	64	294	358

Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw wynosiła 1,75% - 3,73% na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 1,72% - 2,98% na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i inne koszty

Rezerwy te dotyczą głównie roszczeń i spraw sądowych opisanych w Nocie 27. Rezerwy na poszczególne sprawy nie są, co do zasady, ujawniane, gdyż zdaniem Zarządu mogłoby to wpłynąć na rozstrzygnięcie toczących się spraw.

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy na 31 grudnia 2016 i 2015 roku obejmowały szacowane kwoty odpraw dla pracowników Grupy, z którymi zostaną rozwiązane umowy o pracę w ramach Umowy Społecznej na lata 2016-2017. Pozostałe zmiany stanu tych rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku dotyczą głównie Umowy Społecznej na lata 2014-2015.

W dniu 2 grudnia 2015 roku OPL S.A. i Orange Customer Service Sp. z o.o. zawarły ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną, na mocy której do 2.050 pracowników może skorzystać z pakietu odejść dobrowolnych w latach 2016-2017. Wartość pakietu zależy od indywidualnego wynagrodzenia, stażu pracy oraz roku odejścia. Podstawą do kalkulacji rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy jest szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście do końca 2017 roku.

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych dotyczą demontażu lub usunięcia środków trwałych (głównie słupów telekomunikacyjnych oraz elementów mobilnej sieci dostępowej) oraz przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdowały. Zgodnie z polskimi regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska, środki trwałe, które mogą zawierać niebezpieczne materiały, powinny zostać zdemontowane i zutylizowane na koniec okresu ich użytkowania przez uprawnione do tego jednostki.

Wartość rezerw na koszty likwidacji środków trwałych bazuje na szacowanej liczbie środków, które powinny podlegać utylizacji/miejsc do renowacji, okresie pozostającym do momentu ich likwidacji/renowacji, bieżącym koszcie utylizacji/renowacji oraz inflacji.

14. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów

14.1. Zobowiązania handlowe

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Zobowiązania handlowe	1.437	1.138
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	841	841
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	837	918
Zobowiązania handlowe razem	3.115	2.897
W tym krótkoterminowe	2.433	2.130
W tym długoterminowe ⁽¹⁾	682	767

⁽¹⁾ Dotyczy wyłącznie zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku, wartość zobowiązań handlowych objętych faktoringiem odwrotnym wyniosła odpowiednio 132 miliony złotych i 15 milionów złotych. Zobowiązania te prezentowane są razem z pozostałymi zobowiązaniami handlowymi, ponieważ analiza przeprowadzona przez Grupę wykazała, że utrzymały one handlowy charakter.

14.2. Pozostałe zobowiązania*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Zobowiązania z tytułu podatku VAT	53	113
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków	22	20
Pozostałe	72	58
Pozostałe zobowiązania razem	147	191
W tym krótkoterminowe	132	191
W tym długoterminowe	15	-

14.3. Przychody przyszłych okresów*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Abonament (w tym niewykorzystane środki w systemie post-paid)	194	189
Niewykorzystane środki w systemie pre-paid	206	221
Opłaty za przyłączenie do sieci	62	47
Pozostałe	99	88
Przychody przyszłych okresów razem	561	545
W tym krótkoterminowe	480	486
W tym długoterminowe	81	59

15. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Nagrody jubileuszowe	104	131
Odprawy emerytalno-rentowe oraz pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	52	118
Wynagrodzenia i pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	176	190
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych razem	332	439
W tym krótkoterminowe	188	188
W tym długoterminowe	144	251

Niektórzy pracownicy Grupy mają prawo do długoterminowych świadczeń pracowniczych zgodnie z zasadami wynagradzania Grupy (patrz Nota 30.21). Świadczenia te nie są wypłacane z określonego funduszu.

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

Zmiany bieżącej i bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2016 i 2015 roku przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016			Razem
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	131	115	3	249
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	7	3	-	10
Koszty przeszłego zatrudnienia ⁽¹⁾	(28) ⁽²⁾	(66) ⁽²⁾	(3)	(97)
Koszty dyskonta ⁽³⁾	3	1	-	4
Wyплаты świadczeń	(14)	(2)	-	(16)
Straty aktuarialne za okres	5 ⁽¹⁾	1 ⁽⁴⁾	-	6
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	104	52	-	156
Średnioważona zapadalność (w latach)	7	11	-	8

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽²⁾ Wpływ porozumień ze Związkami Zawodowymi (patrz poniżej).

⁽³⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽⁴⁾ Ujęte w zyskach/stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W pierwszym kwartale 2016 roku Grupa zawarła ze Związkami Zawodowymi porozumienia zmieniające wartość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych wypłacanych pracownikom. Pracownicy przestają być uprawnieni do odpraw emerytalnych wyższych niż określone w polskim prawie pracy, jeżeli odejście na emeryturę nastąpi po 31 grudnia 2017 roku. Porozumienia zmniejszają również przeciętną wartość nagrody jubileuszowej wypłacanej pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy – zmiana dotyczy wypłat, które będą miały miejsce po 2020 roku. W związku z powyższym, koszty świadczeń pracowniczych zostały zmniejszone o 94 miliony złotych w pierwszym kwartale 2016 roku z odpowiednim zmniejszeniem zobowiązań dotyczących długoterminowych świadczeń pracowniczych.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2015			Razem
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia	
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	145	135	86	366
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	11	7	-	18
Koszty przeszłego zatrudnienia ⁽¹⁾	(18) ⁽²⁾	(21) ⁽²⁾	(58) ⁽³⁾	(97)
Koszty dyskonta ⁽⁴⁾	3	4	-	7
Wyплаты świadczeń	(15)	(2)	-	(17)
Rozliczenie ⁽³⁾	-	-	(24)	(24)
(Zyski)/straty aktuarialne za okres	5 ⁽¹⁾	(8) ⁽⁵⁾	(1) ⁽⁵⁾	(4)
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	131	115	3	249
Średnioważona zapadalność (w latach)	8	17	27	12

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽²⁾ Ograniczenia programów wynikające z Umowy Społecznej zawartej w dniu 2 grudnia 2015 roku (patrz Nota 13).

⁽³⁾ Wpływ porozumień ze Związkami Zawodowymi (patrz poniżej).

⁽⁴⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

⁽⁵⁾ Ujęte w zyskach/stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W pierwszym kwartale 2015 roku Grupa zawarła ze Związkami Zawodowymi porozumienia ograniczające pozostałe świadczenia po okresie zatrudnienia dla byłych pracowników Grupy oraz zobowiązujące do dodatkowych wpłat na fundusz socjalny za lata 2015-2017 w łącznej wysokości 24 milionów złotych. W związku z powyższym, w pierwszym kwartale 2015 roku, koszty świadczeń pracowniczych zostały zmniejszone o 58 milionów złotych stanowiących wpływ netto 82 milionów złotych rozwiązanej rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia i 24 milionów złotych ujętego zobowiązania dotyczącego dodatkowych wpłat na fundusz socjalny.

Wycena zobowiązań na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku została przeprowadzona przy użyciu następujących założeń:

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Stopa dyskontowa	3,5%	3,1% – 3,5%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	2,5%	2,0% – 2,5%

Zmiana stopy dyskontowej o 0,5 p.p. spowodowałaby wzrost lub spadek o 6 milionów złotych bieżącej/bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2016 roku.

16. Przychody i koszty finansowe

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>							
	<i>Koszty finansowe, netto</i>				<i>Strata operacyjna</i>			
	<i>Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe</i>							
			<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>					<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>
	<i>Przychody odsetkowe</i>	<i>Koszty odsetkowe</i>	<i>Koszty dyskonta</i>	<i>Przychody / (koszty) finansowe, netto</i>	<i>Przychody odsetkowe</i>	<i>Odpisy aktualizujące</i>		
Pożyczki udzielone i należności własne:								
– w tym należności handlowe	22	-	1	-	23	11	(89)	2
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18	-	-	-	18	11 ⁽¹⁾	(87)	2
Instrumenty pochodne	-	(134) ⁽²⁾	(106)	(68)	(308)	-	-	(12)
– zabezpieczające	-	(150)	107	5	(38)	-	-	41
– przeznaczone do obrotu ⁽³⁾	-	(117)	105	-	(12)	-	-	-
Pozycje niefinansowe ⁽⁴⁾	-	(33)	2	5	(26)	-	-	41
Razem	22	(284)	2	(99)	(359)	11	(89)	10

⁽¹⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

⁽²⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej.

⁽³⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

⁽⁴⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2015

	Koszty finansowe, netto				Zysk operacyjny			
	Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe				Zyski / (straty)			
	Przychody odsetkowe	Koszty odsetkowe	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	Koszty dyskonta	Przychody / (koszty) finansowe, netto	Przychody odsetkowe	Odpisy aktualizujące	Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych
Pożyczki udzielone i należności własne:								
– w tym należności handlowe	17	-	-	-	17	14	(92)	(1)
	10	-	-	-	10	14 ⁽¹⁾	(92)	(1)
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-	(77) ⁽²⁾	(44)	(59)	(180)	-	-	3
Instrumenty pochodne	-	(139)	44	-	(95)	-	-	1
– zabezpieczające	-	(99)	28	-	(71)	-	-	-
– przeznaczone do obrotu ⁽³⁾	-	(40)	16	-	(24)	-	-	1
Pozycje niefinansowe ⁽⁴⁾	-	-	-	(33)	(33)	-	-	-
Razem	17	(216)	-	(92)	(291)	14	(92)	3

⁽¹⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

⁽²⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych.

⁽³⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

⁽⁴⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku nie wystąpiła znacząca nieefektywność instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne.

17. Dług finansowy netto

Wartość długu finansowego netto odpowiada wartości długu finansowego brutto (przeliczonej na złote według kursu walutowego obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego), po uwzględnieniu instrumentów pochodnych netto (zobowiązania pomniejszone o aktywa), pomniejszonej o środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz z uwzględnieniem wpływu efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Poniższa tabela przedstawia analizę długu finansowego netto:

(w milionach złotych)

	Nota	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	7.092	4.122
Pozostałe zobowiązania finansowe	18.2	102	126
Instrumenty pochodne – netto (zobowiązania pomniejszone o aktywa)	20	(166)	12
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.028	4.260
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	(262)	(266)
Efektywna część zabezpieczeń przepływów pieniężnych		9	(83)
Dług finansowy netto		6.775	3.911

18. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych

18.1. Pożyczki od jednostki powiązanej

(w milionach w danej walucie)

Kredytodawca	Termin spłaty	Kwota pozostała do spłaty na dzień ⁽¹⁾			
		31 grudnia 2016		31 grudnia 2015	
		Waluta	PLN	Waluta	PLN
O oprocentowaniu zmiennym					
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	31 marca 2016	-	-	280	1.193
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2019	480	2.119	480	2.043
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2021	190	840	190	809
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	20 czerwca 2021	2.695	2.695	-	-
Atlas Services Belgium S.A. (PLN) ⁽²⁾	30 marca 2018	1.438	1.438	77	77
Pożyczki od jednostki powiązanej razem			7.092		4.122
W tym krótkoterminowe				5	1.273
W tym długoterminowe				7.087	2.849

⁽¹⁾ Dane zawierają naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

⁽²⁾ Odnawialna linia kredytowa zaprezentowana została na dzień 31 grudnia 2016 roku w długoterminowych pożyczkach od jednostki powiązanej (na 31 grudnia 2015 roku była prezentowana w części krótkoterminowej).

Średnioważone efektywne oprocentowanie pożyczek od jednostki powiązanej, bez uwzględnienia oraz z uwzględnieniem wpływu instrumentów swap, wynosiło odpowiednio 1,87% oraz 3,36% na dzień 31 grudnia 2016 roku (1,21% oraz 4,16% na dzień 31 grudnia 2015 roku).

18.2. Pozostałe zobowiązania finansowe

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	58	64
Kredyty bankowe i pozostałe	44	62
Pozostałe zobowiązania finansowe razem	102	126
W tym krótkoterminowe	36	45
W tym długoterminowe	66	81

19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Środki pieniężne na bieżących rachunkach bankowych, depozyty jednodniowe oraz środki pieniężne w kasie	151	178
Depozyty w Orange S.A.	106	87
Depozyty bankowe do 3 miesięcy	5	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	262	266

Nadwyżki środków pieniężnych Grupy inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe oraz depozyty w Orange S.A. w ramach umowy scentralizowanego zarządzania płynnością. Lokaty krótkoterminowe zakładane są na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy. Instrumenty te przynoszą oprocentowanie, którego wysokość zależy od bieżących stóp rynku pieniężnego oraz długości inwestycji.

Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. Grupa lokuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty w Orange S.A. i na rachunkach prowadzonych przez wiodące instytucje finansowe posiadające rating inwestycyjny. Limity transakcyjne dotyczące kontrahentów służą monitorowaniu wielkości ekspozycji

na ryzyko kredytowe. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Grupa stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

20. Instrumenty pochodne

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku portfel instrumentów pochodnych Grupy stanowiły instrumenty finansowe, dla których nie istniał aktywny rynek, głównie transakcje swap zabezpieczające ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe oraz transakcje forward z rozliczeniem netto. W celu wyceny tych instrumentów Grupa stosuje standardowe techniki wyceny, w których podstawą do kalkulacji czynników dyskontowych są odpowiednie rynkowe krzywe stóp procentowych. Wartość godziwa transakcji swap/forward reprezentuje zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne, przeliczone na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i skorygowane o ryzyko kredytowe kontrahenta (ang. *credit valuation adjustment* - „CVA”) lub własne (ang. *debit valuation adjustment* - „DVA”). Oszacowane wartości CVA i DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów pochodnych.

Pochodne instrumenty finansowe będące w posiadaniu Grupy zostały przedstawione poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>			<i>Wartość godziwa</i>			
<i>Rodzaj instrumentu</i> ⁽¹⁾	<i>Zabezpieczane ryzyko</i>	<i>Pozycja zabezpieczana</i>	<i>Wartość nominalna (w milionach w danej walucie)</i>	<i>Termin zapadalności</i>	<i>Składnik aktywów finansowych</i>	<i>Składnik zobowiązań finansowych</i>
<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	667 EUR	2019-2021	193	-
CCIRS						
IRS	Ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	4.750 PLN	2019-2021	12	(76)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	121 EUR	2017	10	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	6 USD	2017	2	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					217	(76)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	3 EUR	2021	1	-
CCIRS						
NDF	Ryzyko walutowe	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	73 EUR	2017	7	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	35 EUR	2017	3	-
		Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską	120 EUR	2017	11	-
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	6 USD	2017	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	6 USD	2017	2	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					25	-
Instrumenty pochodne razem					242	(76)
W tym krótkoterminowe					36	-
W tym długoterminowe					206	(76)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

(w milionach złotych)

Wartość godziwa

Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Zabezpieczane ryzyko	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach w danej walucie)	Termin zapadalności	Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>						
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	867 EUR	2016-2021	107	-
CCIRS	Ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	3.550 PLN	2016-2021	-	(126)
IRS	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	102 EUR	2016	1	(3)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 USD	2016	-	-
Strategia opcyjna	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	8 EUR	2016	-	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					108	(129)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej	Pożyczki od jednostki powiązanej	83 EUR	2016-2021	1	-
CCIRS	Ryzyko stopy procentowej	Planowana pożyczka od jednostki powiązanej	800 PLN	2021	2	(2)
IRS	Ryzyko walutowe	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	76 EUR	2016	5	(1)
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	35 EUR	2016	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską	105 EUR	2016	3	(1)
NDF	Ryzyko walutowe	Kredyt bankowy	9 USD	2016	1	-
NDF	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	19 USD	2016	1	(1)
Strategia opcyjna	Ryzyko walutowe	Transakcje handlowe	3 EUR	2016	-	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					14	(5)
Instrumenty pochodne razem					122	(134)
W tym krótkoterminowe					33	(9)
W tym długoterminowe					89	(125)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto, Strategia opcyjna – kupione opcje call i wystawione opcje put.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

Maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe odzwierciedla wartość bilansowa instrumentów pochodnych. Grupa zawiera kontrakty na instrumenty pochodne z Orange S.A. i wiodącymi instytucjami finansowymi. Grupa ustaliła limity transakcyjne dotyczące kontrahentów, służące monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. Limity oparte są na ratingu każdej instytucji. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta Grupa stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne ujęta w innych całkowitych dochodach została zaprezentowana poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>	12 miesięcy do 31 grudnia 2016			12 miesięcy do 31 grudnia 2015		
	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>
Efektywna część zysków/(strat) na instrumentach zabezpieczających	109	(21)	88	(46)	9	(37)
Przeklasyfikowanie do rachunku zysków i strat korygujące:	(7)	2	(5)	71	(13)	58
- <i>koszty odsetkowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	97	(18)	79	100	(19)	81
- <i>różnice kursowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	(105)	20	(85)	(28)	6	(22)
- <i>koszty zakupów zewnętrznych</i>	1	-	1	(1)	-	(1)
Kwota przeklasyfikowana do wartości początkowej zabezpieczanej pozycji	(10)	2	(8)	(2)	-	(2)
Zyski z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne razem	92	(17)	75	23	(4)	19

Przewiduje się, że zyski z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne skumulowane w pozostałych kapitałach rezerwowych na dzień 31 grudnia 2016 roku wpłyną na rachunek zysków i strat w latach 2017 - 2021.

21. Wartość godziwa instrumentów finansowych

21.1. Pomiar wartości godziwej

W odniesieniu do instrumentów finansowych, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, Grupa klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: kwotowania (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2: dane źródłowe inne niż kwotowania zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (pochodne cen),
- Poziom 3: dane źródłowe dla aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (dane źródłowe nieobserwowalne).

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe Grupy, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, obejmują instrumenty pochodne prezentowane w Nocie 20. Grupa klasyfikuje instrumenty pochodne do Poziomu 2 pomiaru wartości godziwej.

21.2. Porównanie wartości godziwej i wartości bilansowej instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, należności handlowych, krótkoterminowych zobowiązań handlowych i krótkoterminowych zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu była zbliżona do ich wartości godziwej ze względu na krótki okres zapadalności tych instrumentów, ich gotówkowy charakter lub nieistotną różnicę pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wartość bilansowa zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu o zmiennym oprocentowaniu była zbliżona do ich wartości godziwej.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej tych instrumentów finansowych Grupy, których szacowana wartość godziwa odbiega od wartości bilansowej z powodu znaczącej zmiany pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi.

(w milionach złotych)

	Nota	Na dzień 31 grudnia 2016		Na dzień 31 grudnia 2015	
		Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	14.1	837	989	918	1.100

Wartość godziwa instrumentów finansowych została ustalona poprzez zdyskontowanie wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych obowiązujących dla danej waluty. Wartości godziwe obliczone w walutach obcych są przeliczane na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i korygowane o własne ryzyko kredytowe. Oszacowane wartości DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów finansowych.

22. Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym

22.1. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa jest narażona na ryzyka finansowe związane przede wszystkim z instrumentami finansowymi emitowanymi lub posiadanymi w ramach działalności operacyjnej i finansowej. Ryzyko to można określić jako ryzyko rynkowe (w skład którego wchodzi ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej), ryzyko płynności oraz ryzyko kredytowe. Grupa zarządza ryzykiem finansowym w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu zmian kursów walutowych i stóp procentowych, jak również w celu stabilizacji przepływów pieniężnych oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu płynności i elastyczności finansowej.

Zasady zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie zostały zatwierdzone przez Zarząd. Zarządzanie ryzykiem finansowym jest zgodne ze strategiami opracowanymi przez Komitet ds. Skarbu będący pod bezpośrednim nadzorem Członka Zarządu ds. Finansów.

Polityka zarządzania ryzykiem finansowym określa zasady oraz zakres odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem finansowym, a w szczególności definiuje następujące obszary:

- miary ryzyka używane do identyfikacji oraz oceny ekspozycji na ryzyka finansowe,
- wybór odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanymi ryzykami,
- metodologię wyceny wartości godziwej instrumentów pochodnych,
- limity transakcyjne oraz ratingi kredytowe kontrahentów, z którymi Grupa zawiera transakcje zabezpieczające.

22.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa zawiera liczne transakcje terminowe w celu zabezpieczania się przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stopy procentowej. Instrumenty pochodne używane przez Grupę to swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe, swapy procentowe, opcje walutowe, walutowe kontrakty forward z dostawą i bez dostawy.

Pewne instrumenty pochodne używane przez Grupę są klasyfikowane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Grupa stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 (patrz Nota 30.17). Zabezpieczenie przepływów pieniężnych pozwala wyeliminować zmienność przyszłych przepływów pieniężnych wynikającą z danego ryzyka, która mogłaby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zgodnie z polityką Grupy instrumenty pochodne używane są wyłącznie jako narzędzie do zabezpieczania przed ryzykiem finansowym i nie są wykorzystywane do celów spekulacyjnych. Niemniej jednak niektóre instrumenty

pochodne zawarte przez Grupę nie są wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39 i zasady rachunkowości zabezpieczeń nie są stosowane w ich przypadku. Instrumenty pochodne klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu są traktowane przez Grupę jako zabezpieczenie ekonomiczne, ponieważ w istocie zabezpieczają Grupę przed ryzykiem walutowym bądź ryzykiem stopy procentowej.

Szczegółowe informacje o instrumentach pochodnych wykorzystywanych przez Grupę, wraz z opisem powiązań zabezpieczających, znajdują się w Nocie 20.

22.3. Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na ryzyko walutowe, którego źródłem są aktywa i zobowiązania finansowe denominowane w walutach obcych, w szczególności pożyczki od jednostki powiązanej, kredyt bankowy (patrz Nota 18), zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz oraz rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 27.b).

Strategia zabezpieczania Grupy, minimalizująca wpływ wahań kursów walutowych, jest aktualizowana okresowo. Akceptowalny poziom ekspozycji walutowej jest wynikiem analizy ryzyka dla otwartej pozycji w danej walucie przy uwzględnieniu oczekiwań rynków finansowych co do kształtowania się kursów walutowych w określonej perspektywie czasu.

W ramach obowiązującej polityki zabezpieczeń Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe wykorzystując głównie swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe i walutowe kontrakty forward, które pozwalają zamienić kwotę kapitału denominowanego w walucie obcej na kwotę wyrażoną w złotych. W rezultacie zyski/straty kursowe na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski kursowe na pozycji zabezpieczanej. W wyniku zastosowania zabezpieczeń zmienność kursów walutowych ma ograniczony wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat.

Tabela poniżej przedstawia wskaźniki zabezpieczenia ryzyka walutowego dla głównych ekspozycji walutowych Grupy. Wskaźnik zabezpieczenia ryzyka porównuje wartość zabezpieczonej części ekspozycji walutowej z wartością całej ekspozycji.

<i>Ekspozycja walutowa</i>	<i>Wskaźnik zabezpieczenia</i>	
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Pożyczki od jednostki powiązanej i kredyt bankowy	99,5%	99,7%
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	51,5%	47,3%
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 27.b)	82,2%	73,7%

Ponadto Grupa aktywnie zarządza ryzykiem walutowym związanym z wydatkami operacyjnymi oraz inwestycyjnymi.

Do pomiaru ryzyka walutowego Grupa wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały główne ekspozycje walutowe Grupy (po uwzględnieniu zabezpieczeń) oraz potencjalne zyski/straty kursowe na tych ekspozycjach będące wynikiem hipotetycznej dziesięcioprocentowej aprecjacji/deprecjacji złotego względem innych walut.

<i>(w milionach w danej walucie)</i>	<i>Efektywna ekspozycja po uwzględnieniu zabezpieczeń</i>				<i>Wrażliwość na zmianę kursu PLN względem innych walut wpływająca na skonsolidowany rachunek zysków i strat</i>			
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>		<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	
	<i>Waluta</i>	<i>PLN</i>	<i>Waluta</i>	<i>PLN</i>	<i>+10% PLN</i>	<i>-10%</i>	<i>+10% PLN</i>	<i>-10%</i>
<i>Ekspozycja walutowa</i>								
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (EUR)	69	304	85	361	30	(30)	36	(36)
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (EUR) (patrz Nota 27.b)	26	115	38	160	12	(12)	16	(16)
Kredyt bankowy (USD)	3	14	3	13	1	(1)	1	(1)
Razem		433		534	43	(43)	53	(53)

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- niezabezpieczona część zdyskontowanej wartości zobowiązań stanowi ekspozycję na ryzyko walutowe (efektywna ekspozycja),
- za transakcje ograniczające ryzyko walutowe uważa się zarówno instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, jak i te, które klasyfikowane są jako zabezpieczenie ekonomiczne,
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały wyłączone z analizy.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu planowanych transakcji ma wpływ na pozostałe kapitały rezerwowe. Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Grupę wykazała, że potencjalne zyski/(straty) wpływające na pozostałe kapitały rezerwowe wynikające z hipotetycznej dziesięcioprocentowej deprecjacji/aprecjacji złotego względem innych walut wyniosły na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku odpowiednio 56/(56) milionów złotych i 45/(45) milionów złotych.

22.4. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, że wartość godziwa albo przyszłe przepływy pieniężne z instrumentu finansowego będą zmieniać się na skutek zmian stóp procentowych. Grupa posiada oprocentowane zobowiązania finansowe składające się głównie z pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych (patrz Nota 18).

Strategia zabezpieczania Grupy przed ryzykiem stopy procentowej, ograniczająca wpływ niekorzystnych zmian stóp procentowych, jest aktualizowana okresowo. Preferowany podział pomiędzy zadłużeniem opartym na stałej stopie, a tym opartym na zmiennej stopie procentowej, jest wynikiem analizy wpływu potencjalnych zmian stóp procentowych na koszty finansowe.

Według obowiązującej strategii zabezpieczeń Grupa zabezpiecza ryzyko stopy procentowej wykorzystując swapy procentowe i swapy walutowo-procentowe. W rezultacie zastosowania zabezpieczeń struktura zobowiązań zmienia się w kierunku struktury docelowej, jako że zobowiązania oparte na zmiennej/stałej stopie procentowej efektywnie zamieniane są na zobowiązania o stałej/zmiennej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku stosunek długu opartego na stałej stopie procentowej do długu opartego na zmiennej stopie procentowej (z uwzględnieniem zabezpieczeń) wyniósł dla Grupy odpowiednio 69/31% i 88/12%.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Grupa wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowana została analiza wrażliwości Grupy na ryzyko stopy procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) przy założeniu hipotetycznego wzrostu/spadku stóp procentowych o jeden punkt procentowy.

(w milionach złotych)

	<i>Wrażliwość na zmianę stóp procentowych o 1 p.p.</i>							
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>				<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>			
	<i>WIBOR</i>		<i>EURIBOR</i>		<i>WIBOR</i>		<i>EURIBOR</i>	
	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>	<i>+1 p.p.</i>	<i>-1 p.p.</i>
Koszty finansowe, netto	(20)	20	(2)	2	37	(39)	(3)	4
Pozostałe kapitały rezerwowe	156	(161)	(14)	13	107	(110)	(15)	17

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- koszty finansowe, netto zawierają następujące elementy narażone na ryzyko stopy procentowej: a) koszty odsetkowe od długu opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń), b) zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych nie wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające i klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu (patrz Nota 20),
- pozostałe kapitały rezerwowe obejmują zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych, którą uznano za efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych (patrz Nota 20),
- na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość godziwa długu finansowego brutto opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) wynosiła 2.172 miliony złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku 487 milionów złotych).

22.5. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia trudności w spłacie zobowiązań finansowych. Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie polega na prognozowaniu przyszłych przepływów pieniężnych, analizie poziomu aktywów płynnych w relacji do przepływów pieniężnych, monitorowaniu wskaźników płynności opartych na pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej oraz utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania, w tym do rezerwowych linii kredytowych.

W celu zwiększenia skuteczności, proces zarządzania płynnością jest zoptymalizowany poprzez scentralizowanie funkcji skarbcowych dla Grupy, gdzie płynne nadwyżki środków pieniężnych wygenerowane przez spółki wchodzące w skład Grupy są inwestowane i zarządzane przez skarbiec centralny. Nadwyżki środków pieniężnych Grupy inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe. Ponadto w 2013 roku Grupa zawarła z Orange S.A. umowę scentralizowanego zarządzania płynnością umożliwiającą Grupie deponowanie nadwyżek finansowych w Orange S.A.

Grupa zarządza ryzykiem płynności również poprzez utrzymywanie otwartych i niewykorzystanych linii kredytowych, które tworzą rezerwę płynności i zabezpieczają wypłacalność i elastyczność finansową. Wspomniana powyżej umowa z Orange S.A., dotycząca scentralizowanego zarządzania płynnością, daje Grupie dostęp do zapasowego finansowania płynności z maksymalną kwotą limitu wynoszącą 1.750 milionów złotych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie korzystała z udostępnionego limitu. Grupa posiada również odnawialną linię kredytową od Grupy Orange do kwoty 480 milionów EUR oraz inne linie kredytowe do kwoty 8 milionów złotych, z czego 1.442 miliony złotych zostały wykorzystane na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W związku z tym na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa miała niewykorzystane linie kredytowe w kwocie 2.435 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku było to 3.717 milionów złotych). Na dzień 31 grudnia 2016 roku powyższe linie kredytowe są wystarczające do pokrycia nadwyżki zobowiązań krótkoterminowych nad aktywami obrotowymi w kwocie 1.730 milionów złotych.

Ryzyko płynności jest regularnie mierzone i monitorowane przez Grupę przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- wskaźniki płynności,

- analiza terminów wymagalności niezdykontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Grupy,
- średni czas spłaty kapitału.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźnik płynności (definiowany jako stosunek dostępnych źródeł środków finansowych tj. środków pieniężnych i linii kredytowych oraz kwoty spłaty długu w okresie następnych 12 i 18 miesięcy) oraz wskaźnik płynności bieżącej (definiowany jako stosunek niewykorzystanych linii kredytowych i aktywów obrotowych oraz zobowiązań krótkoterminowych):

(w milionach złotych)

	Wskaźniki płynności	
	Na dzień 31 grudnia 2016	Na dzień 31 grudnia 2015
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 12 miesięcy	1.332%	288%
Niewykorzystane linie kredytowe	2.435	3.717
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	262	266
Spłata długu ⁽¹⁾	134	1.313
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	69	71
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 18 miesięcy	154%	276%
Niewykorzystane linie kredytowe	2.435	3.717
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	262	266
Spłata długu ⁽¹⁾	1.633	1.329
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	115	113
Wskaźnik płynności bieżącej (z uwzględnieniem niewykorzystanych linii kredytowych)	117%	117%
Niewykorzystane linie kredytowe	2.435	3.717
Aktywa obrotowe razem	2.418	2.330
Zobowiązania krótkoterminowe razem	4.148	5.185

⁽¹⁾ Niezdykontowane umowne przepływy pieniężne od pożyczek od jednostki powiązanej i kredytów bankowych.

⁽²⁾ Niezdykontowane umowne przepływy pieniężne od instrumentów pochodnych.

Analiza wymagalności dla pozostających do zapłaty niezdykontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku została przedstawiona poniżej.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote według kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu. Płatności odsetek wynikające z instrumentów finansowych, naliczane według zmiennej stopy procentowej, zostały wyliczone w oparciu o odpowiednie stopy procentowe mające zastosowanie na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2016									
	Niezdykontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾									
	Długoterminowe									Razem
	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	długo- terminowe	Razem
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	7.092	125	1.546	2.224	102	3.594	-	7.466	7.591
Pozostałe zobowiązania finansowe	18.2	102	39	32	20	10	4	-	66	105
– w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		58	21	20	14	4	1	-	39	60
Instrumenty pochodne - aktywa	20	(242)	31	59	(78)	10	(70)	-	(79)	(48)
Instrumenty pochodne - zobowiązania	20	76	38	33	13	(3)	(2)	-	41	79
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.028	233	1.670	2.179	119	3.526	-	7.494	7.727
Zobowiązania handlowe	14.1	3.115	2.439	157	148	148	148	281	882	3.321
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		10.143	2.672	1.827	2.327	267	3.674	281	8.376	11.048

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2015									
	Niezdyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾									
	Długoterminowe								Razem	
	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	długo-terminowe	Razem
Pożyczki od jednostki powiązanej	18.1	4.122	1.301	26	33	2.069	9	815	2.952	4.253
Pozostałe zobowiązania finansowe	18.2	126	48	31	27	16	7	3	84	132
– w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		64	22	18	17	10	1	-	46	68
Instrumenty pochodne - aktywa	20	(122)	23	47	47	(7)	11	(36)	62	85
Instrumenty pochodne - zobowiązania	20	134	48	37	29	12	(3)	(2)	73	121
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		4.260	1.420	141	136	2.090	24	780	3.171	4.591
Zobowiązania handlowe	14.1	2.897	2.136	157	151	143	143	417	1.011	3.147
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		7.157	3.556	298	287	2.233	167	1.197	4.182	7.738

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

Średni czas spłaty kapitału dla portfela zadłużenia posiadanego na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 3,2 roku (2,8 roku na dzień 31 grudnia 2015 roku).

22.6. Ryzyko kredytowe

Celem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie rozwoju Grupy przy jednoczesnej minimalizacji ryzyk finansowych poprzez działania zapewniające, że klienci i kontrahenci są zawsze w stanie zapłacić kwoty należne Grupie.

Podstawowym zadaniem Komitetu Kredytowego, podlegającego kontroli Członka Zarządu ds. Finansów, jest koordynacja i konsolidacja następujących działań z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie:

- ocena ryzyka kredytowego klientów,
- monitorowanie sytuacji biznesowej i finansowej klientów,
- zarządzanie należnościami i złymi długami.

Polityka oraz zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w ramach Grupy zostały zatwierdzone przez Komitet Kredytowy.

W Grupie nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego zawarte są w Notach 12, 19, 20.

23. Podatek dochodowy

23.1. Podatek dochodowy

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2016	12 miesięcy do 31 grudnia 2015
Bieżący podatek dochodowy	12	(80)
Podatek odroczoney	(45)	53
Podatek dochodowy razem	(33)	(27)

Uzgodnienie pomiędzy obciążeniem z tytułu podatku dochodowego a teoretyczną kwotą podatku bazującą na ustawowej stawce podatkowej przedstawia się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Skonsolidowany zysk/(strata) przed opodatkowaniem	(1.713)	281
<i>Minus: Odpis aktualizujący wartość firmy ⁽¹⁾</i>	<i>1.793</i>	<i>-</i>
Zysk przed opodatkowaniem, skorygowany	80	281
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Kwota teoretyczna podatku	(15)	(53)
Odliczenie związane z wydatkami poniesionymi na nabycie nowych technologii	6	39
Koszty odsetkowe od pożyczki wewnątrzgrupowej nie wpływające na podstawę opodatkowania	(22)	(2)
Pozostałe koszty nie wpływające na podstawę opodatkowania	(2)	(11)
Podatek dochodowy razem	(33)	(27)

⁽¹⁾ Patrz Nota 8.1.

Koszty nie wpływające na podstawę opodatkowania obejmują koszty indywidualnie wymienione w polskim prawie podatkowym jako nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku spółki OPL S.A., TP Invest Sp. z o.o. i Orange Customer Service Sp. z o.o. tworzyły Podatkową Grupę Kapitałową.

23.2. Podatek odroczony

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Skonsolidowany rachunek zysków i strat</i>	
	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
	Środki trwałe i wartości niematerialne	464	537	(73)
Niewykorzystane straty podatkowe	124	4	120	3
Należności i zobowiązania rozpoznane na zasadzie memoriałowej	80	150	(70)	28
Przychody przyszłych okresów	94	90	4	3
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	53	72	(19)	(16)
Rezerwy	84	96	(12)	11
Dług finansowy netto	5	22	-	4
Odpisy aktualizujące aktywa finansowe	34	29	5	(1)
Pozostałe	(9)	(9)	-	(3)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, netto ⁽¹⁾	929	991		
Podatek odroczony razem			(45)	53
Kwota przewidywana do realizacji w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	248	311		

⁽¹⁾ W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku odpowiednio (17) milionów złotych i (6) milionów złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Dodatkowo, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku 10 milionów złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostało ujęte bezpośrednio w zyskach zatrzymanych (patrz Nota 24.3).

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujęte są w wysokości przewidywanej do realizacji przez wykorzystanie przyszłych dochodów do opodatkowania oszacowanych na podstawie biznes planu zatwierdzonego przez Zarząd Orange Polska oraz przyjętego do ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego (główne założenia zostały opisane w Nocie 8.1).

Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczy głównie strat podatkowych, w stosunku do których oczekuje się, że nie zostaną wykorzystane. Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły straty podatkowe, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota strat podatkowych, dla której nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego, wyniosła 20 milionów złotych.

24. Kapitał własny

24.1. Kapitał zakładowy

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3.937 milionów złotych i był podzielony na 1.312 milionów w pełni opłaconych akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 3 złote każda.

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku była następująca:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>			<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>		
	% ogólnej liczby głosów	% ogólnej liczby akcji	Wartość nominalna	% ogólnej liczby głosów	% ogólnej liczby akcji	Wartość nominalna
Orange S.A.	50,67	50,67	1.995	50,67	50,67	1.995
Pozostali akcjonariusze	49,33	49,33	1.942	49,33	49,33	1.942
Razem	100,00	100,00	3.937	100,00	100,00	3.937

24.2. Dywidenda

W dniu 12 kwietnia 2016 roku Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2015 rok oraz z zysków zatrzymanych z lat poprzednich w wysokości 0,25 złotego na jedną akcję. Dywidenda, wynosząca 328 milionów złotych, została wypłacona w dniu 7 lipca 2016 roku.

W dniu 9 kwietnia 2015 roku Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A. podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy zwykłej z zysku za 2014 rok oraz z zysków zatrzymanych z lat poprzednich w wysokości 0,50 złotego na jedną akcję. Dywidenda, wynosząca 656 milionów złotych, została wypłacona w dniu 9 lipca 2015 roku.

Wartość zysków zatrzymanych OPL S.A. dostępnych do wypłaty w formie dywidendy dla udziałowców Grupy wynosiła 2,8 miliarda złotych na dzień 31 grudnia 2016 roku. Pozostałe saldo zysków zatrzymanych Spółki nie jest dostępne do wypłaty w formie dywidendy ze względu na ograniczenia wynikające z polskiego prawa handlowego. Ponadto, 0,1 miliarda złotych zysków zatrzymanych spółek zależnych OPL S.A. było dostępnych do wypłaty w formie dywidendy przez spółki zależne do OPL S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W dniu 13 lutego 2017 roku Zarząd Orange Polska S.A. podjął uchwałę, że nie będzie rekomendował wypłaty dywidendy w 2017 roku.

24.3. Pozostałe zmiany w zyskach zatrzymanych

Wybrane korekty wynikające z nieistotnych błędów lat ubiegłych zostały ujęte przez Grupę bezpośrednio w zyskach zatrzymanych i zaprezentowane jako pozostałe zmiany w skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym. Korekta w wysokości 32 milionów złotych (po uwzględnieniu (2) milionów złotych bieżącego podatku dochodowego) z 2016 roku dotyczy ujęcia należności handlowych. Korekta w wysokości (45) milionów złotych (po uwzględnieniu 10 milionów złotych podatku odroczonego) z 2015 roku dotyczy przychodów w systemie pre-paid rozpoznanych w poprzednich okresach.

Ponadto, 10 milionów złotych pozostałych kapitałów rezerwowych zostało przeniesione do zysków zatrzymanych w 2015 roku. Kwota ta składała się z 79 milionów złotych płatności w formie akcji ujętych w poprzednich latach, (85) milionów złotych skumulowanych strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dla emerytów Grupy ograniczonych w 2015 roku i 16 milionów złotych powiązanego z nimi podatku odroczonego.

25. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem poprzez stosowanie zrównoważonej polityki finansowej, której celem jest dostarczanie odpowiednich środków finansowych na rozwój biznesowy przy jednoczesnym zabezpieczeniu właściwej struktury finansowania i płynności finansowej.

Polityka zarządzania kapitałem Grupy uwzględnia poniższe kluczowe elementy:

- wyniki działalności w połączeniu z planami inwestycyjnymi i rozwojowymi,
- harmonogram spłat długu,
- warunki rynku finansowego,
- zasady dystrybucji zysku akcjonariuszom Grupy.

W celu połączenia tych czynników Grupa okresowo ustala ramy dla struktury finansowania. Grupa ocenia, że wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA jest najbardziej odpowiednim miernikiem struktury finansowej, w związku z tym wskaźnik dźwigni finansowej nie jest już używany. Zarząd przewiduje, że wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA za cały 2017 rok nie przekroczy poziomu 2,6.

Grupa definiuje kapitał jako sumę kapitału własnego oraz długu finansowego netto. W tabeli poniżej przedstawiono składniki kapitału oraz monitorowany przez Grupę wskaźnik długu finansowego netto do skorygowanej wartości EBITDA.

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Nota</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Dług finansowy netto	17	6.775	3.911
Kapitał własny razem		10.009	11.977
Kapitał własny razem oraz dług finansowy netto		16.784	15.888
Skorygowana EBITDA	3	3.163	3.517
Wskaźnik długu finansowego netto / Skorygowana EBITDA		2,1	1,1

Przyjęta przez Grupę polityka zarządzania kapitałem narzuca utrzymywanie dyscypliny finansowej, zapewniając jednocześnie odpowiednią elastyczność niezbędną do zachowania rentownego rozwoju oraz do realizacji ustalanych corocznie zasad dystrybucji zysku wypracowanego przez Grupę. Głównym celem polityki dystrybucji zysku jest dostarczanie rozsądnego wynagrodzenia akcjonariuszom Grupy.

26. Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów

26.1. Zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego

W przypadkach, w których Grupa jest leasingobiorcą, zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego dotyczą umów, których przedmiotem są głównie budynki i grunty. Koszty z tytułu leasingu wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wyniosły w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2016 i 2015 roku odpowiednio 374 miliony złotych i 372 miliony złotych. Większość umów jest denominowana w walutach obcych, niektóre z nich są indeksowane wskaźnikami cen dla danej waluty. W niektórych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia umowy.

Na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, wynosiła:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Do 1 roku	218	205
Od 1 roku do 5 lat	474	419
Powyżej 5 lat	145	199
Minimalne przyszłe opłaty razem	837	823

W przypadkach, w których Grupa jest leasingodawcą, wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, na dzień 31 grudnia 2016 i 2015 roku wyniosła 81 milionów złotych.

26.2. Podjęte zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania inwestycyjne, które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, przedstawiają się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Środki trwałe	152	102
Wartości niematerialne	100	161
Zobowiązania inwestycyjne razem	252	263
Kwoty przypadające do zapłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	231	190

Podjęte zobowiązania inwestycyjne dotyczą głównie zakupu urządzeń wykorzystywanych w sieciach telekomunikacyjnych, systemów informatycznych oraz innych rodzajów oprogramowania.

27. Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe

a. Postępowania prowadzone przez UOKiK i roszczenia z nimi związane

Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, w przypadku nie spełnienia określonych wymogów przewidzianych w Prawie Telekomunikacyjnym, Prezes UKE może nałożyć na operatora telekomunikacyjnego karę w maksymalnej wysokości do 3% przychodów podatkowych operatora, osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym. Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, w przypadku nie zastosowania się do jej przepisów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) może nałożyć na przedsiębiorstwo kary w maksymalnej wysokości do 50 milionów EUR za niedopełnienie obowiązku udzielenia informacji lub do 10% przychodów podmiotu, osiągniętych w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary za naruszenie przepisów prawa.

Postępowanie UOKiK w sprawie ofert pre-paid

We wrześniu 2016 roku UOKiK wszczął postępowania dotyczące Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. twierdząc, że zasady funkcjonujące na rynku polskim stosowane do ofert pre-paid, zgodnie z którymi środki zgromadzone na koncie abonenckim są anulowane w tak zwanym „okresie pasywnym”, mogą naruszać prawa konsumenta.

W ocenie Zarządu, Orange Polska nie naruszyła prawa, a oferty są zgodne z zasadami przyjętymi również w innych sektorach stosujących oferty pre-paid.

Postępowanie prowadzone przez UOKiK w sprawie cen detalicznych za połączenia do Play

W dniu 18 marca 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko spółkom Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. twierdząc, że nadużywały kolektywnej pozycji dominującej

na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej. UOKiK zarzuca operatorom, że ceny detaliczne za połączenia wykonywane przez indywidualnych użytkowników końcowych sieci każdego z tych trzech operatorów do sieci P4 Sp. z o.o. („P4”), operator Play, były relatywnie wyższe niż stosowane za takie połączenia do sieci tych trzech operatorów i ustalone bez wystarczającego uwzględnienia zróżnicowania asymetrycznych stawek opłat hurtowych za zakańczanie połączeń określonych przez UKE. Zdaniem UOKiK stosowane ceny mogły powodować ograniczenie rozwoju konkurencji na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej.

Orange Polska, odpowiadając na pytania UOKiK, przekazała szczegółowe dane dotyczące swoich ofert i cen detalicznych. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania. Wskazana data przedłużenia to dzień 31 marca 2017 roku.

Ponadto Orange Polska otrzymała w maju 2015 roku zawiadanie do próby ugodowej na wniosek złożony w sądzie przez P4, w którym P4 podniósł roszczenia w kwocie 258 milionów złotych dotyczące detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy kwietniem 2012 roku a 31 grudnia 2014 roku. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 2 lipca 2015 roku strony nie zawarły ugody. We wrześniu 2015 roku Orange Polska otrzymała również pozew P4, w którym P4 żąda zapłaty odszkodowania w kwocie 316 milionów złotych, w tym 85 milionów złotych odsetek, dotyczącego detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy lipcem 2009 roku a marcem 2012 roku. W obu podniesionych roszczeniach P4 żąda zapłaty solidarnie przez Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A.

Zdaniem Zarządu, Orange Polska nie prowadziła działań, które mogłyby ograniczać konkurencję, a w okresie którego dotyczy postępowanie poziom konkurencji na detalicznym rynku telefonii mobilnej stale wzrastał.

Postępowanie UOKiK w sprawie przetargów na usługi mobilne

W dniu 20 grudnia 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Orange Polska i dwóm innym oferentom w przetargach na mobilne usługi transmisji danych przeprowadzonych w 2012 roku. Postępowanie UOKiK dotyczy podejrzenia, że oferenci uzgadniali warunki składanych ofert. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania. Wskazana data przedłużenia to dzień 28 lutego 2017 roku.

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami warunków składanych ofert.

Roszczenie Magna Polonia S.A. wobec Orange Polska, T-Mobile Polska, Polkomtel i P4

W 2011 roku UOKiK uznał, że Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. zawarły porozumienie ograniczające konkurencję na krajowym detalicznym i hurtowym rynku usług telewizji mobilnej świadczonych w technologii DVB-H. Swoją decyzją UOKiK nałożył również kary na te cztery spółki (na Orange Polska – 35 milionów złotych). Orange Polska odwołała się od tej decyzji UOKiK. SOKiK uchylił tę decyzję, UOKiK złożył apelację od wyroku SOKiK i sprawa jest aktualnie rozpatrywana przez Sąd Apelacyjny.

W związku z decyzją UOKiK, Magna Polonia S.A. złożyła w grudniu 2013 roku w sądzie wniosek o zawiadanie tych czterech operatorów do sądowej próby ugodowej. Magna Polonia S.A. była właścicielem Info TV FM Sp. z o.o., operatora telekomunikacyjnego, który oferował dostarczanie hurtowych usług telewizji mobilnej DVB-H do Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. Żaden z czterech operatorów komórkowych nie podjął decyzji o wprowadzeniu usługi telewizji mobilnej dla swoich klientów.

Magna Polonia domagała się, aby Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. dokonały solidarnie zapłaty kwoty 618 milionów złotych. Magna Polonia utrzymywała, że jej roszczenie wynikało z utraconych korzyści spowodowanych nie uruchomieniem telewizji DVB-H (w tym niższej wartości udziałów Info TV FM) oraz z kosztów finansowania Info TV FM. W ocenie Zarządu Orange Polska wniosek spółki Magna Polonia nie dawał uzasadnionej podstawy do oceny, czy Magna Polonia poniosła szkodę. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 11 grudnia 2013 roku strony nie zawarły ugody.

W dniu 26 listopada 2016 roku Magna Polonia wniosła powództwo przeciwko tym samym czterem operatorom oparte co do zasady na podstawach takich jak zawiadanie do próby ugodowej z 2013 roku o zapłatę takiej samej kwoty. Magna Polonia złożyła wniosek o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia postępowania dotyczącego kary 35 milionów złotych nałożonej przez UOKiK (Sąd Apelacyjny wyznaczył termin rozprawy w tej sprawie na 15 marca 2017 roku).

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami wspólnych działań, których celem miało być utrudnianie wprowadzenia usługi DVB-H w oparciu o ofertę spółki Info TV FM Sp. z o.o. Decyzja o niewprowadzeniu usług telewizji mobilnej została podjęta z powodu sytuacji rynkowej i przyczyn biznesowych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa utworzyła rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko związane z postępowaniami UKE i UOKiK przeciwko Grupie, które zdaniem Grupy stanowią najlepszy szacunek kwot, których zapłata jest prawdopodobna. W przypadku nałożenia jakichkolwiek kar, ich wysokość uzależniona jest od przyszłych zdarzeń, których wynik jest niepewny, zatem w konsekwencji wysokość rezerw może ulec zmianie w okresach przyszłych. Nie ujawniono informacji o wysokości rezerw, gdyż zdaniem Zarządu Spółki mogłoby to osłabić pozycję Grupy w kontekście rozstrzygnięcia toczących się spraw.

b. Postępowanie przed Komisją Europejską w sprawie dostępu szerokopasmowego

W dniu 22 czerwca 2011 roku Komisja Europejska nałożyła na Orange Polska karę w wysokości 127,6 milionów EUR (około 508 milionów złotych) za nadużywanie, przed październikiem 2009 roku, pozycji dominującej na rynku dostępu do hurtowych usług szerokopasmowych. Orange Polska utworzyła rezerwę na całą kwotę kary i naliczone odsetki. Zgodnie z decyzją, kara mogła zostać zabezpieczona poprzez tymczasową zapłatę lub ustanowienie gwarancji bankowej. W dniu 27 września 2011 roku Orange Polska przedłożyła Komisji Europejskiej gwarancję bankową.

Spółka zdecydowanie nie zgadza się z decyzją i niewspółmierną wysokością kary, w szczególności ponieważ jest przekonana, że Komisja Europejska nie uwzględniła szeregu znaczących czynników. Sytuacja na hurtowym rynku szerokopasmowym systematycznie poprawia się od 2007 roku. Budując i udostępniając stacjonarną infrastrukturę szerokopasmową, Spółka skutecznie zmniejsza trudności na polskim rynku szerokopasmowym i zwiększa wskaźnik penetracji usług szerokopasmowych. Nieprawidłowości wskazane przez Komisję Europejską zostały w przeszłości dobrowolnie usunięte przez Spółkę.

Orange Polska złożyła odwołanie od decyzji Komisji Europejskiej do Sądu Unii Europejskiej w dniu 2 września 2011 roku. W dniu 17 grudnia 2015 roku Sąd Unii Europejskiej ogłosił wyrok oddalający odwołanie Orange Polska od decyzji Komisji Europejskiej. W dniu 27 lutego 2016 roku Orange Polska zaskarżyła ten wyrok do Trybunału Sprawiedliwości.

c. Podatkowe zobowiązania warunkowe

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli różnych organów administracyjnych, które są uprawnione do nakładania grzywien, kar oraz naliczania odsetek. Częste zmiany w regulacjach prawnych dotyczących podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i innych podatków, a także ubezpieczeń społecznych, takie jak wprowadzenie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania w 2016 roku, prowadzą do braku stabilności systemu podatkowego. Częste różnice co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno w obrębie organów państwowych jak i pomiędzy organami państwowymi a przedsiębiorstwami, powodują z kolei powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypada termin płatności podatku. Po przeprowadzanych kontrolach dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Orange Polska oraz niektóre jej jednostki zależne podlegały kontrolom podatkowym w zakresie zapłaconych podatków. Niektóre z powyższych postępowań kontrolnych nie zostały jeszcze zakończone. W opinii Grupy utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

d. Postępowanie przed organami podatkowymi

Urząd Kontroli Skarbowej zakończył postępowanie kontrolne dotyczące rozliczeń podatkowych OPL S.A. za 2009 rok i w dniu 31 marca 2014 roku doręczył wyniki kontroli. Wyniki zakończyły postępowanie przed Urzędem Kontroli Skarbowej i potwierdziły poprawność rozliczeń Spółki w zakresie podatku VAT. Wyniki wskazywały również na pewne nieprawidłowości w zakresie kalkulacji innych zobowiązań podatkowych, ale nie określiły obowiązków Spółki. W opinii Spółki wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione przez

Urząd Kontroli Skarbowej niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznych wpływów środków jest niskie. Ocena ta została potwierdzona przez zewnętrznych doradców podatkowych.

e. Kwestie związane z powstaniem Orange Polska

Orange Polska powstała w wyniku przekształcenia państwowej jednostki organizacyjnej Poczta Polska Telegraf i Telefon („PPTiT”) w dwa podmioty - Poczta Polska i Orange Polska S.A. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej zawiera, zgodnie z aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 1991 roku, kwotę 713 milionów złotych, powstała w wyniku wniesienia części majątku PPTiT związanego z działalnością telekomunikacyjną. W procesie przekształcenia PPTiT oraz przekazywania mienia na rzecz nowo utworzonych podmiotów w dokumentacji zostały pominięte niektóre nieruchomości, a także inne składniki majątkowe, które obecnie są kontrolowane przez Orange Polska oraz dokumentacja związana z przekształceniem jest w tym zakresie niekompletna. W związku z powyższym prawo Orange Polska do niektórych nieruchomości i innych aktywów trwałych może być kwestionowane, a w konsekwencji może ulec zmianie wartość kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.

f. Pozostałe zobowiązania warunkowe

Poza kwestiami opisanymi powyżej, działalność operacyjna Grupy podlega prawnym, społecznym i administracyjnym regulacjom, których naruszenie, choćby nieumyślne, może spowodować nałożenie sankcji na Grupę. Poza karami, które mogą być nałożone przez UOKiK i UKE opisanymi w nocie 27.a Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może nałożyć karę w maksymalnej wysokości do 15% przychodu osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, między innymi za naruszenie niektórych przepisów Prawa Energetycznego, nieprzestrzeganie obowiązków określonych w koncesji, odmowę udzielenia informacji.

Grupa jest stroną postępowań prawnych i umów handlowych związanych z działalnością operacyjną. Niektóre decyzje regulacyjne mogą być krzywdzące dla Grupy, a wyroki wydane przez sądy w postępowaniach odwoławczych od takich decyzji mogą mieć negatywne skutki dla Grupy. Grupa systematycznie monitoruje ryzyka i zdaniem Zarządu utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

28. Transakcje ze stronami powiązаныmi

28.1. Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Świadczenia (wynagrodzenia, premie, świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe długoterminowe świadczenia oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy – w pieniądzu lub w naturze) na rzecz Członków Zarządu i Rady Nadzorczej OPL S.A. zostały zaprezentowane poniżej.

(w tysiącach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>		
	<i>Koszt stałych składników świadczeń</i>	<i>Koszt zmiennych składników świadczeń ⁽¹⁾</i>	<i>Koszt świadczeń razem</i>
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	11.887	3.893	15.780
Świadczenia po okresie zatrudnienia	4.255	-	4.255
Razem	16.142	3.893	20.035

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2016 roku do wypłaty w 2017 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2015 roku, a wypłaconych w 2016 roku.

Grupa Kapitałowa Orange Polska
Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wg MSSF – 31 grudnia 2016 roku

(w tysiącach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>		
	<i>Koszt stałych składników świadczeń</i>	<i>Koszt zmiennych składników świadczeń⁽¹⁾</i>	<i>Koszt świadczeń razem</i>
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	10.820	3.387	14.207
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-	-
Razem	10.820	3.387	14.207

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2015 roku, a wypłacone w 2016 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2014 roku, a wypłaconych w 2015 roku.

Wzrost wartości świadczeń w 2016 roku w porównaniu z 2015 rokiem wynika ze wzrostu liczby Członków Zarządu OPL S.A. oraz wypłaty świadczeń po okresie zatrudnienia dla pana Bruno Duthoit i pana Michała Paschalisa-Jakubowicza po ich rezygnacji z funkcji Członka Zarządu OPL S.A.

Od 2016 roku, punkt 10.3 Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. obejmuje raport na temat polityki wynagrodzeń, który zawiera dodatkowe szczegóły dotyczące świadczeń na rzecz Zarządu i Rady Nadzorczej. W związku z powyższym, wartość świadczeń w podziale na poszczególne osoby nie jest już prezentowana w sprawozdaniach finansowych wg MSSF. Ponadto, od 2016 roku premie włączane są do wartości świadczeń wyłącznie w okresie, w którym zostały naliczone. W rezultacie, wartość świadczeń w danych porównawczych za 2015 rok została zmieniona i nie zawiera 1.335 tysięcy złotych premii naliczonych w 2014 roku, a wypłaconych w 2015 roku.

28.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Orange S.A. była właścicielem 50,67% akcji Spółki i miała prawo powoływania większości Członków Rady Nadzorczej OPL S.A. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o składzie Zarządu.

Przychody Grupy od podmiotów Grupy Orange obejmują przede wszystkim transmisję danych, usługi z zakresu badań i rozwoju oraz rozliczenia międzyoperatorskie. Zakupy od Grupy Orange obejmują przede wszystkim opłaty licencyjne za używanie marki, koszty rozliczeń międzyoperatorskich oraz koszty transmisji danych.

Orange Polska S.A. działa pod marką Orange na podstawie umowy licencyjnej zawartej z Orange S.A. i Orange Brand Services Limited (zwana dalej „OBSL”). Umowa licencyjna przewiduje, że OBSL otrzymuje wynagrodzenie w wysokości do 1,6% przychodów operacyjnych Spółki wypracowanych pod marką Orange. Umowa obowiązuje do 24 lipca 2018 roku z możliwością przedłużenia.

Grupa i Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowy o kredyty terminowe w wysokości 670 milionów EUR i 2.700 milionów złotych oraz umowę o kredyt odnawialny do kwoty 480 milionów EUR (patrz Nota 18.1). Dodatkowo Grupa zawarła umowę z Orange S.A. dotyczącą instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej związane z finansowaniem z Atlas Services Belgium S.A. Wartość nominalna walutowo – procentowych instrumentów swap (CCIRS) i procentowych instrumentów swap (IRS) zawartych w ramach powyższej umowy na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 670 milionów EUR i 4.750 milionów złotych z wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 130 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość nominalna wynosiła 950 milionów EUR i 4.350 milionów złotych z ujemną wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 18 milionów złotych).

Należności i zobowiązania finansowe, koszty finansowe netto oraz inne całkowite dochody dotyczące transakcji z Grupą Orange wynikają głównie z wymienionych powyżej umów. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w Orange S.A. dotyczą umowy scentralizowanego zarządzania płynnością (patrz Nota 22.5).

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2016</i>	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2015</i>
Sprzedaż towarów i usług oraz pozostałe przychody:	208	205
Orange S.A. (jednostka dominująca)	124	113
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	84	92
Zakupy towarów (w tym zapasów, środków trwałych i wartości niematerialnych) i usług:	(258)	(265)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(91)	(84)
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(167)	(181)
- w tym Orange Brand Services Limited (umowa licencyjna na używanie marki)	(127)	(134)
Koszty finansowe, netto:	(246)	(185)
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(11)	(72)
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(235)	(113)
Inne całkowite dochody:	76	30
Orange S.A. (jednostka dominująca)	76	30
Wyplacona dywidenda:	166	332
Orange S.A. (jednostka dominująca)	166	332

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2016</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2015</i>
Należności:	47	44
Orange S.A. (jednostka dominująca)	29	29
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	18	15
Zobowiązania:	68	81
Orange S.A. (jednostka dominująca)	32	32
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	36	49
Należności finansowe:	206	110
Orange S.A. (jednostka dominująca)	206	110
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w:	106	87
Orange S.A. (jednostka dominująca)	106	87
Zobowiązania finansowe:	7.168	4.250
Orange S.A. (jednostka dominująca)	76	128
Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	7.092	4.122

29. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Na podstawie corocznego przeglądu szacowanych okresów użytkowania aktywów trwałych, Grupa zdecydowała o wydłużeniu od 2017 roku szacowanego okresu użytkowania niektórych terminali, aktywów sieciowych i elementów oprogramowania. W efekcie Grupa oczekuje, że koszt amortyzacji tych aktywów będzie niższy o około 150 milionów złotych.

30. Podstawowe zasady rachunkowości

W uzupełnieniu do oświadczenia o zgodności zawartego w Nocie 2, niniejsza nota opisuje zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku.

30.1. Szacunki i subiektywna ocena

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenionych w sposób precyzyjny. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2016 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki i subiektywna ocena zostały opisane w następujących notach:

<i>Nota</i>		<i>Szacunki i subiektywna ocena</i>
5, 14.3, 30.9	Przychody	Alokacja przychodów na poszczególne części składowe oferty pakietowej w oparciu o ich względną wartość godziwą. Oszacowanie wartości godziwej części składowych oferty pakietowej. Ujęcie liniowe przychodów z tytułu opłat za przyłączenie do sieci. Ujęcie przychodów brutto lub netto (analiza czy Grupa jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę/produkt klientowi końcowemu, czy występuje jako agent). Wartość godziwa kar naliczanych w przypadku zerwania umowy lojalnościowej przez klienta.
8, 30.16	Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej: przesłanki wskazujące na utratę wartości, modele, stopy dyskontowe, stopy wzrostu.
10, 11, 30.13, 30.14	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych oraz wartości niematerialnych	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji.
12, 30.17	Odpisy aktualizujące wartość pożyczek udzielonych i należności własnych	Metodologia przyjęta w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej.
13, 27, 30.20	Rezerwy	Założenia przyjęte dla wyceny rezerw na roszczenia i sprawy sądowe. Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy: stopy dyskontowe, liczba pracowników, staż pracy pracowników, wynagrodzenie jednostkowe oraz inne założenia.
13	Koszty likwidacji środków trwałych	Założenia przyjęte do wyceny rezerw na szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował.
15, 30.21	Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, wiek emerytalny, wskaźnik rotacji pracowników oraz inne.
20, 21, 30.17	Wartość godziwa instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów finansowych	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej.
23, 30.19	Podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego.
30.18	Odpis na wolno rotujące i przestarzałe zapasy	Metodologia stosowana do ustalenia wartości odzyskiwalnej netto zapasów.

W ocenie Grupy, najbardziej znaczące korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań mogą wynikać ze zmian szacunków i subiektywnych ocen dotyczących utraty wartości (patrz Nota 8) oraz rezerw na roszczenia i sprawy sądowe oraz ryzyka (patrz Nota 13 i 27).

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

30.2. Zastosowanie nowych standardów i interpretacji

Zastosowanie standardów i interpretacji w 2016 roku

Żadne nowe standardy i interpretacje nie zostały zastosowane przez Grupę od 1 stycznia 2016 roku.

Standardy i interpretacje opublikowane, ale jeszcze nie przyjęte

- MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”. MSSF 9 ma docelowo zastąpić MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Standard został opublikowany 24 lipca 2014 roku i ma zastosowanie dla rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard został przyjęty przez Unię Europejską 22 listopada 2016 roku.
Generalnie (poza kilkoma ograniczonymi zwolnieniami), standard ma zastosowanie retrospektywne w odniesieniu do klasyfikacji, wyceny i utraty wartości i prospektywne w stosunku do rachunkowości zabezpieczeń.
MSSF 9 modyfikuje kryteria rozpoznania w księgach transakcji zabezpieczających i głównych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych: z uwagi na rodzaj transakcji w Grupie, nie oczekuje się istotnych zmian w tym zakresie.
MSSF 9 wymaga również zmian w zakresie utraty wartości poprzez stosownie modelu „oczekiwanych strat” zamiast „strat poniesionych”. Z perspektywy Grupy będzie miało to wpływ na odpis z tytułu utraty wartości w stosunku do należności niewymagalnych.
Zarząd ocenia, że zastosowanie standardu nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Standard został opublikowany 28 maja 2014 roku i ma zastosowanie dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard ten został przyjęty przez Unię Europejską 22 września 2016 roku.
Standard odnosi się do rozpoznawania przychodów i ma zastosowanie retrospektywne ograniczone do zaprezentowania skumulowanego efektu nowej metody na dzień otwarcia rocznego okresu raportowego zawierającego datę początkowego zastosowania standardu (1 stycznia 2018 roku) lub przez skorygowanie raportowanych okresów porównawczych.
W odniesieniu do Grupy standard wpłynie głównie na księgowanie ofert pakietowych, które zawierają telefon sprzedawany po obniżonej cenie i usługę telekomunikacyjną: skumulowana wartość przychodów w czasie trwania kontraktu nie ulegnie zmianie, ale alokacja przychodu pomiędzy sprzedany telefon i usługę telekomunikacyjną zmieni się (więcej przychodu ze sprzętu i mniej przychodu z usług). W rezultacie przyspieszenia rozpoznania przychodów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostanie rozpoznane aktywo kontraktowe, które będzie regulowane w korespondencji z należnościami w okresie świadczenia usługi telekomunikacyjnej.
Ponadto, niektóre inkrementalne koszty pozyskania i utrzymania abonenta (to znaczy płatności do dealerów dające się bezpośrednio przypisać do kontraktu, z wyłączeniem subsydiów) będą rozpoznawane w kosztach przez okres trwania oferty pakietowej.
Efekt wdrożenia MSSF 15 jest obecnie analizowany w ramach projektu wdrożenia standardu prowadzonego w Grupie.

- MSSF 16 “Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską.
Standard dotyczy księgowania leasingu i będzie miał zastosowanie od 1 stycznia 2019 roku lub retrospektywnie od 1 stycznia 2018 roku razem z MSSF 15. Retrospektywne zastosowanie ma miejsce na pierwszy dzień zastosowania standardu lub na dzień otwarcia raportowanego okresu porównawczego. Zakładając, że standard zostanie zatwierdzony przez Unię Europejską, Grupa zamierza zastosować standard od 1 stycznia 2019 roku i analizuje zarówno kwestię retrospektywnego zastosowania jak również datę pierwszego zastosowania tego standardu.
Standard wprowadza nową zasadę podziału umów z dostawcami opartą o nową rachunkową definicję umowy leasingu i umowy usługowej.
Standard zmieni głównie rozpoznanie leasingu dla leasingobiorcy poprzez rozpoznanie na dzień dostarczenia aktywa z tytułu prawa do użytkowania przyznanego przez leasingodawcę w korespondencji ze zobowiązaniem finansowym.
Standard wpłynie również na prezentację rachunku zysków i strat (prezentacja amortyzacji i kosztów finansowych zamiast kosztów operacyjnych) i rachunku przepływów pieniężnych (koszty odsetkowe będą miały wpływ tylko na przepływy pieniężne z działalności operacyjnej podczas gdy spłata długu będzie miała wpływ na przepływy z działalności finansowej zgodnie z polityką Grupy). W sprawozdaniu z sytuacji finansowej zmniejszeniu ulegnie kapitał netto na początku umowy (z powodu przyspieszenia kosztów dotyczących komponentu odsetkowego) oraz nastąpi zwiększenie wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych oraz zobowiązań z tytułu leasingu.
Efekt wdrożenia MSSF 16 jest obecnie analizowany w ramach projektu wdrożenia standardu prowadzonego w Grupie.
- Interpretacja KIMSF 22 “Transakcje w walucie obcej a wynagrodzenie płatne z góry”. Interpretacja została opublikowana 8 grudnia 2016 roku i ma zastosowanie dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Interpretacja nie została jeszcze przyjęta przez Unię Europejską.
KIMSF 22 doprecyzowuje, że w przypadku otrzymania lub zapłaty z góry wynagrodzenia w walucie obcej data transakcji, dla celów określenia kursu walutowego, jest datą początkowego ujęcia w księgach aktywa z tytułu przedpłaty lub przychodów przyszłych okresów.
Wpływ interpretacji jest obecnie analizowany przez Zarząd.

30.3. Podejście przyjęte w Grupie zgodnie z paragrafami 10 i 12 zawartymi w MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Podejście księgowe opisane poniżej nie jest (lub jest tylko częściowo) opisane w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską. Grupa przyjęła polityki rachunkowości, które według niej najlepiej odzwierciedlają istotę transakcji.

Umowy wieloelementowe

Opracowując politykę ujmowania przychodów z umów wieloelementowych (ofert wiązanych), Grupa przyjęła rozwiązania amerykańskich standardów rachunkowości, Accounting Standards Codification 605-25 „Ujmowanie przychodów – umowy wieloelementowe” (patrz Nota 30.9 *Oferty pakietowe i oferty wiązane*).

30.4. Stosowane przez Grupę dopuszczone podejścia alternatywne zgodnie z MSSF

Niektóre MSSF dopuszczają alternatywne metody wyceny oraz ujmowania aktywów i zobowiązań. W związku z tym, Grupa wybrała:

<i>Standardy</i>		<i>Stosowane podejście alternatywne</i>
MSR 2	Zapasy	Zapasy wycenia się według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ceny ważonej.
MSR 16	Rzeczowy majątek trwały	Rzeczowy majątek trwały wykazuje się według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
MSR 20	Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej	Bezzwrotne dotacje rządowe do aktywów pomniejszają wartość bilansową tych aktywów. Dotacje do przychodu pomniejszają odpowiadające im koszty.

30.5. Prezentacja sprawozdań finansowych

Prezentacja sprawozdania z sytuacji finansowej

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, aktywa oraz zobowiązania są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe i długoterminowe.

Prezentacja rachunku zysków i strat

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, w skonsolidowanym rachunku zysków i strat koszty są prezentowane w układzie rodzajowym.

Zysk/strata przypadająca na jedną akcję

Zysk/strata netto przypadająca na jedną akcję za każdy okres ustalany jest jako iloraz zysku/straty netto za dany okres przypisanego akcjonariuszom Spółki i średniej ważonej liczby akcji występujących w tym okresie. Średnia ważona liczba akcji występujących w okresie uwzględnia akcje własne.

Zmiany w prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych

Od drugiego kwartału 2016 roku Grupa klasyfikuje należności z tytułu leasingu finansowego jako należności handlowe, a wpływy z tytułu leasingu finansowego są prezentowane jako środki pieniężne netto z działalności operacyjnej. W związku z powyższym 14 milionów złotych zostało przeniesione z pozostałych aktywów do należności handlowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2015 roku. Dane porównawcze w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych zostały odpowiednio skorygowane: wpływy z tytułu leasingu finansowego prezentowane w części środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej zostały przeklasyfikowane do pozycji zwiększenie/zmniejszenie stanu należności handlowych, brutto prezentowanej w części środki pieniężne netto z działalności operacyjnej.

30.6. Zasady konsolidacji

Spółki zależne, nad którymi Orange Polska sprawuje kontrolę, w sposób bezpośredni lub pośredni, podlegają konsolidacji. Uznaje się, że sprawowanie kontroli występuje wtedy, gdy Orange Polska albo jej jednostka zależna podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe jednostki, w której dokonano inwestycji, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych tej jednostki, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką.

Sprawowanie kontroli nad jednostką, w której dokonano inwestycji, ma miejsce tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie poniższe kryteria:

- Grupa sprawuje władzę nad jednostką, w której dokonano inwestycji;

- Grupa podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych, z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonano inwestycji;
- Grupa posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji, do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Spółki zależne są konsolidowane od daty uzyskania kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w chwili utraty nad nimi kontroli przez Grupę.

Salda i transakcje występujące pomiędzy jednostkami Grupy są dla celów konsolidacji eliminowane.

30.7. Inwestycje we wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne ma formę albo wspólnego przedsięwzięcia, albo wspólnego działania. Grupa jest zaangażowana we wspólne działanie. W związku z udziałami we wspólnym działaniu Grupa ujmuje swoje aktywa, zobowiązania, przychody i koszty, w tym swój udział w tych pozycjach.

30.8. Skutki zmian kursów wymiany walut obcych

Walutą funkcjonalną Orange Polska jest polski złoty.

Przeliczanie transakcji w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez Grupę na walutę funkcjonalną według kursu wymiany obowiązującego na dzień transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walucie obcej są na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego przeszacowywane przy zastosowaniu kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego, a wszelkie zyski lub straty powstałe w wyniku przeszacowania są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji:

- pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych - w przypadku operacji handlowych,
- przychodów lub kosztów finansowych - w przypadku operacji finansowych.

30.9. Przychody

Przychody z działalności prowadzonej przez Grupę są ujmowane i prezentowane zgodnie z MSR 18 „Przychody”. Przychodem jest wartość godziwa otrzymanych lub należnych korzyści ekonomicznych ze sprzedaży usług i towarów w ramach podstawowej działalności gospodarczej Grupy. Jeżeli wpływy środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów są odroczone, wartość godziwa zapłaty może być niższa niż nominalna wartość środków pieniężnych otrzymanych lub należnych. Wartość godziwą zapłaty ustala się dyskontując wszystkie przyszłe wpływy pieniężne w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową. Różnicę między wartością godziwą i nominalną wartością zapłaty ujmuje się jako przychody z tytułu odsetek zgodnie z MSR 39. Przychody są pomniejszane o podatek VAT oraz rabaty.

Oferty pakietowe i oferty wiązane

Przy sprzedaży ofert pakietowych, Grupa ocenia czy dostarczane na podstawie umowy elementy stanowią oddzielne jednostki rozliczeniowe. Dostarczony element jest uważany za oddzielną jednostkę rozliczeniową, jeżeli (i) stanowi samodzielnie wartość dla klienta i (ii) wartość godziwą niedostarczonego elementu/elementów można ustalić w sposób obiektywny i wiarygodny. Stała lub możliwa do ustalenia wartość umowy alokowana jest do oddzielnych jednostek rozliczeniowych na podstawie ich względnej wartości godziwej. Jednakże, w przypadku gdy kwota alokowana do produktu, który został już dostarczony klientowi jest uzależniona od dostawy dodatkowych elementów umowy lub od osiągnięcia określonych wymagań jakościowych, kwota przychodu alokowana do produktu dostarczonego jest ograniczona do wartości należnej bezwarunkowo. Taka sytuacja występuje na przykład w segmencie telefonii komórkowej w przypadku sprzedaży ofert wiązanych składających się z telefonu oraz umowy o świadczenie usługi telekomunikacyjnej. Telefon stanowi samodzielnie wartość dla klienta, a wartość

godziwą usługi można ustalić w sposób obiektywny i wiarygodny. Z uwagi na fakt, że kwota alokowana do telefonu z reguły przekracza kwotę otrzymywaną od klienta w momencie dostarczenia telefonu, przychód rozpoznawany ze sprzedaży telefonu jest generalnie ograniczony do kwoty niezależnej od świadczenia usługi telekomunikacyjnej, tzn. kwoty płaconej przez klienta za telefon.

W przypadku ofert, dla których niemożliwe jest wyodrębnienie oddzielnych elementów składowych, przychody rozpoznawane są w całości przez okres obowiązywania umowy. Głównym przykładem jest przyłączenie do sieci, którego nie można oddzielić od abonamentu i wykonywania połączeń, i w związku z tym opłaty za przyłączenie do sieci ujmowane są przez średni przewidywany okres trwania umowy.

Przychody ze sprzedaży towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są w momencie przeniesienia na nabywcę wszystkich istotnych ryzyk i pożytków wynikających z prawa własności (patrz również paragraf „Oferty pakietowe i oferty wiązane”). W przypadku sprzedaży sprzętu na raty, Grupa rozpoznaje przychody w wysokości przyszłych rat zdyskontowanych w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową.

W przypadku sprzedaży sprzętu wraz z usługą telekomunikacyjną przez dystrybutora, który kupuje sprzęt od Grupy przychód rozpoznawany jest w momencie sprzedaży sprzętu do klienta końcowego.

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat w sposób liniowy w okresie obowiązywania umowy, z wyjątkiem umów leasingu finansowego, w przypadku których ujmuje się przychody ze sprzedaży środków trwałych, w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, w momencie rozpoczęcia leasingu oraz przychody finansowe przez okres trwania leasingu.

Przychody ze sprzedaży lub udostępnienia treści (ang. content)

Ujęcie przychodów ze sprzedaży lub udostępnienia treści (muzyki, filmów, gier, itp.) zależy od analizy faktów i okoliczności związanych z tymi transakcjami. Aby ustalić czy przychody powinny być ujęte brutto lub netto, przeprowadzana jest analiza za pomocą następujących kryteriów:

- czy Grupa jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę oczekiwaną przez klienta końcowego,
- czy Grupa ponosi ryzyko, że zakupiona treść nie zostanie sprzedana,
- czy Grupa posiada realną swobodę w ustalaniu cen lub może wpływać na cenę poprzez świadczenie usług dodanych,
- czy Grupa ponosi ryzyko kredytowe.

Przychody rozpoznawane są w momencie dostarczenia treści do klienta.

Przychody z tytułu świadczenia usług

Przychody z tytułu opłat abonamentowych za usługi telefoniczne i dostęp do Internetu ujmowane są liniowo w okresie obowiązywania umowy.

Przychody z tytułu opłat za połączenia telefoniczne przychodzące i wychodzące ujmowane są w momencie świadczenia usługi.

Przychody ze sprzedaży kart telefonicznych dla telefonii stacjonarnej i komórkowej ujmowane są w momencie ich wykorzystania lub w momencie utraty ważności karty telefonicznej.

Oferty promocyjne

W przypadku niektórych ofert handlowych, w których klient nie płaci za świadczenie usługi przez ustalony okres w zamian za podpisanie umowy na czas określony (ang. *time-based incentives*), przychody ujmowane są równomiernie przez określony w umowie nieodwoływalny okres jej obowiązywania.

Rabaty z tytułu obniżonej jakości usług lub przerw w dostawie usług

Zawierane przez Grupę umowy handlowe mogą zawierać zobowiązania dotyczące jakości świadczonych usług (np. czas dostawy czy czas przywrócenia usługi). Jeżeli Grupa nie zapewni określonej jakości usługi, to wówczas jest zobowiązana do przyznania rabatu klientowi końcowemu. Przyznane rabaty pomniejszają przychody. Rabaty są ujmowane w momencie, gdy jest prawdopodobne, że staną się wymagalne w wyniku niedotrzymania warunków umowy.

Transakcje barterowe

Jeżeli dobra i usługi są wymieniane na dobra i usługi o podobnym rodzaju i wartości, wymiany takiej nie uznaje się za transakcję powodującą powstanie przychodów. Jeżeli sprzedaje się dobra lub świadczy usługi w zamian za odmienne dobra i usługi, taki rodzaj wymiany uznaje się za transakcję powodującą powstanie przychodów. Przychody wycenia się według wartości godziwej otrzymanych dóbr i usług, skorygowanej o kwoty otrzymanych środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych. Jeżeli przeprowadzenie wiarygodnej wyceny wartości godziwej otrzymanych dóbr i usług nie jest możliwe, przychody wycenia się w oparciu o wartość godziwą dóbr i usług przekazanych, skorygowaną o kwotę otrzymanych środków pieniężnych lub ekwiwalentów środków pieniężnych. Przychody z transakcji barterowych dotyczących usług reklamowych są wyceniane zgodnie z Interpretacją 31 Stałego Komitetu ds. Interpretacji „Przychody – transakcje barterowe obejmujące usługi reklamowe”.

30.10. Koszty pozyskania abonentów, koszty reklamy i pozostałe podobne koszty

Koszty pozyskania i utrzymania abonentów są ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione. Koszty reklamy, promocji, sponsoringu, komunikacji korporacyjnej i koszty promocji marki są również ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione.

30.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są kapitalizowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Dostosowywany składnik aktywów jest to taki składnik aktywów, który wymaga znacznego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. W ocenie Grupy, budowa sieci nie wymaga znacznego okresu czasu.

30.12. Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana jako składnik aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmuje w przypadku połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce przed 1 stycznia 2010 roku:

- wartość firmy stanowiącą nadwyżkę kosztu połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej na dzień przejęcia, oraz
- wartość firmy powstająca przy dodatkowym nabyciu udziałów niedających kontroli, podczas którego nie dokonuje się powtórnej wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej.

W przypadku połączeń jednostek gospodarczych, które miały miejsce po 1 stycznia 2010 roku wartość firmy prezentowana jako składnik aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jest nadwyżką (a) nad (b):

(a) suma obejmująca:

- (i) wynagrodzenie przekazane, wyceniane na dzień przejęcia według wartości godziwej,
- (ii) wartość udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej, wyceniana albo w wartości godziwej lub proporcjonalnie do udziałów w zidentyfikowanych aktywach netto,
- (iii) w przypadku połączeń jednostek przeprowadzanych etapowo, wyceniona na dzień przejęcia wartość godziwa udziałów uprzednio posiadanych przez przejmującego w jednostce przejmowanej.

(b) wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów netto na dzień nabycia, z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w MSSF 3.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

30.13. Wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Wartości niematerialne, zawierające głównie rezerwacje i inne prawa do częstotliwości, oprogramowanie i koszty prac rozwojowych, są początkowo wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, które obejmują cenę zakupu, cła importowe, nie podlegające odliczeniu podatki zawarte w cenie, pomniejszone o upusty, rabaty i powiększone o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wewnętrznie wytworzone znaki handlowe oraz bazy klientów nie są ujmowane jako wartości niematerialne.

Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości

Wydatki związane z rezerwacjami i innymi prawami do częstotliwości są amortyzowane metodą liniową przez okres ich użytkowania, rozpoczynając od momentu, kiedy sieć komórkowa jest gotowa do użytku i usługa telefonii komórkowej może być sprzedawana.

Koszty badań i rozwoju

Koszty prac rozwojowych powinny być ujęte jako wartość niematerialna wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży oraz dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne dla Grupy,
- możliwości wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych nie spełniające powyższych kryteriów oraz koszty badań są odnoszone bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat. Prace badawczo-rozwojowe realizowane przez Grupę dotyczą głównie:

- unowocześnień architektury sieci lub jej funkcjonalności,
- rozwoju platform, których celem jest oferowanie nowych usług klientom Grupy.

Koszty prac rozwojowych ujęte jako wartości niematerialne są amortyzowane metodą liniową przez ich przewidywany okres użytkowania, z reguły nie przekraczający czterech lat.

Oprogramowanie

Oprogramowanie jest amortyzowane metodą liniową przez okres ekonomicznego użytkowania, nie przekraczający pięciu lat.

Okresy użytkowania wartości niematerialnych weryfikowane są co roku i podlegają zmianie, jeśli obecnie szacowany okres użytkowania jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach są ujmowane w sposób prospektywny.

30.14. Środki trwałe

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszty wytworzenia, wraz z cłami importowymi, nie podlegającymi odliczeniu podatkami zawartymi w cenie oraz jest pomniejszona o upusty, rabaty i powiększona o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w tym koszty świadczeń pracowniczych i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wartość początkowa zawiera również wstępne szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika majątku oraz koszty renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których poniesienia Grupa jest zobowiązana.

Wartość początkowa sieci telekomunikacyjnej zawiera koszty projektowania i budowy oraz koszty zwiększenia jej pojemności. Łączna wartość początkowa aktywa jest alokowana pomiędzy jego istotne elementy składowe (komponenty), które są ujmowane osobno w przypadku jeśli elementy składowe posiadają odmienne okresy ekonomicznej przydatności lub przewidywany sposób czerpania przyszłych korzyści ekonomicznych jest różny. W takich przypadkach odpisy amortyzacyjne są ustalane dla każdego elementu osobno.

Koszty konserwacji i napraw (koszty bieżącego utrzymania) obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Dotacje inwestycyjne

Grupa może otrzymywać dotacje rządowe oraz dotacje z Unii Europejskiej na wsparcie projektów inwestycyjnych. Dotacje zmniejszają wartość aktywów i są odnoszone na rachunek zysków i strat, jako zmniejszenie amortyzacji, uzależnione od oczekiwanego trybu uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego aktywa.

Leasing finansowy

Środki trwałe nabyte w leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie na Grupę zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści, są ujmowane jako aktywa w korespondencji z ujęciem odpowiedniego zobowiązania. Przyjmuje się, że korzyści i ryzyka związane z posiadaniem aktywów są zazwyczaj przeniesione na Grupę, jeśli spełniony jest przynajmniej jeden z warunków:

- na mocy umowy leasingowej następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika z końcem okresu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość zakupu składnika aktywów za cenę, która - według przewidywań - będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupu składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z możliwości tej skorzysta,
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu,

- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

Środki trwałe przekazane przez Grupę na zasadach leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania aktywa do leasingobiorcy są traktowane jak aktywa sprzedane.

Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik środków trwałych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej w chwili jego sprzedaży lub kiedy nie oczekuje się żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu jego użytkowania lub zbycia. Zyski i straty wynikające z usunięcia składnika środków trwałych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, ustalone jako różnica pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeśli takie są) a wartością bilansową składnika, ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku/straty z działalności operacyjnej.

Umorzenie

Środki trwałe są amortyzowane w celu systematycznego rozłożenia ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną oszacowaną wartość końcową dla odzwierciedlenia przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z aktywem. Z tego względu, środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Stosowane okresy ekonomicznej przydatności dla środków trwałych zwykle są następujące:

Budynki	10 – 30 lat
Sieć	3 – 40 lat
Terminale	2 – 10 lat
Pozostały sprzęt informatyczny	3 – 5 lat
Pozostałe środki trwałe	2 – 10 lat

Grunty nie są amortyzowane. Prawa wieczystego użytkowania amortyzowane są przez okres, na jaki przysługuje dane prawo, nie przekraczający 99 lat.

Okresy ekonomicznej przydatności są przeglądane corocznie i podlegają skorygowaniu jeśli obecny szacowany okres ekonomicznej przydatności jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach księgowych są ujmowane w sposób prospektywny.

30.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży to aktywa rzeczowe, których wartość bilansowa zostanie odzyskana poprzez transakcję sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Aktywa te są dostępne do niezwłocznej sprzedaży w obecnym stanie, z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów, a ich sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży wyceniane są po niższej z następujących dwóch wartości: oszacowanej wartości godziwej pomniejszonej o oczekiwane koszty sprzedaży lub wartości bilansowej i prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej po spełnieniu warunków określonych w MSSF 5.

Aktywa te nie są amortyzowane. Jeżeli wartość godziwa pomniejszona o oczekiwane koszty sprzedaży jest niższa od wartości bilansowej, wówczas ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. W kolejnych okresach, wraz ze wzrostem wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w wartości nie większej niż skumulowany odpis aktualizujący ujęty w przeszłości.

30.16. Testy utraty wartości oraz ośrodki wypracowujące środki pieniężne (ang. *cash generating units* – „CGU”)

Biorąc pod uwagę rodzaj aktywów trwałych oraz rodzaj prowadzonej działalności, większość pojedynczych składników aktywów trwałych Grupy nie wypracowuje wpływów pieniężnych niezależnie od wpływów pochodzących od innych aktywów. Na 31 grudnia 2016 roku Grupa zidentyfikowała jedno CGU (patrz Nota 8.1). Na potrzeby testów utraty wartości Grupa przyporządkowuje całą wartość firmy do tego CGU.

Zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz podlega testowi utraty wartości przynajmniej raz w roku lub częściej jeśli wystąpiła przesłanka utraty wartości. MSR 36 „Utrata wartości aktywów” wymaga, aby testy utraty wartości były przeprowadzane na poziomie każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU).

Wartość odzyskiwalna

W celu ustalenia, czy należy rozpoznać odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, porównuje się wartość bilansową aktywów i zobowiązań danego CGU, łącznie z przypisaną do niego wartością firmy, do ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest najlepszym szacunkiem kwoty możliwej do uzyskania ze sprzedaży CGU na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbycia. Ten szacunek jest ustalany na podstawie dostępnych informacji rynkowych z uwzględnieniem specyficznych warunków transakcji.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych wypracowanych przez CGU, z uwzględnieniem wartości firmy. Szacunki przepływów środków pieniężnych są oparte na założeniach rynkowych i regulacyjnych, założeniach dotyczących przedłużeń rezerwacji i innych praw do częstotliwości oraz przewidywanych przez kierownictwo Grupy warunkach biznesowych, w następujący sposób:

- plany przepływów środków pieniężnych są oparte na planie biznesowym oraz jego ekstrapolacji w nieskończoność poprzez zastosowanie stopy wzrostu odzwierciedlającej spodziewany długoterminowy trend rynku,
- uzyskane szacunki przepływów środków pieniężnych są następnie dyskontowane z użyciem odpowiedniej stopy dyskontowej dla danej działalności.

Jeżeli wartość odzyskiwalna CGU jest mniejsza niż jego wartość bilansowa, wówczas ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. Odpis aktualizujący przypisuje się w pierwszej kolejności do wartości firmy, obniżając jej wartość, a następnie do innych aktywów należących do CGU.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się w rachunku zysków i strat jako zmniejszenie/zwiększenie zysku/straty z działalności operacyjnej. Takie odpisy nie są odwracane.

30.17. Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa finansowe obejmują następujące kategorie: aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zabezpieczające instrumenty pochodne oraz pożyczki udzielone i należności własne.

Zobowiązania finansowe obejmują następujące kategorie: zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz zabezpieczające instrumenty pochodne.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane i wyceniane zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej powiększonej – w przypadku inwestycji, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – o koszty transakcji bezpośrednio do nich przyporządkowane.

Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane na dzień rozliczenia transakcji.

Pożyczki udzielone i należności własne

Pożyczki udzielone i należności własne są aktywami finansowymi nie będącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku i obejmują należności handlowe oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Są one prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach „Należności handlowe” oraz „Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych”.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, środki pieniężne w kasie, depozyty w Orange S.A. utrzymywane w ramach Umowy Scentralizowanego Zarządzania Płynnością Finansową oraz inne płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Pożyczki i należności są początkowo ujmowane w wartości godziwej, powiększonej o bezpośrednie koszty transakcji, a następnie są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej.

Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek obiektywne przesłanki wskazujące na to, iż wartość pożyczek udzielonych lub należności własnych uległa obniżeniu. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, ustalana jest wartość odzyskiwalna składnika aktywów. Jeżeli jest ona mniejsza niż wartość bilansowa składnika aktywów, wówczas odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Należności handlowe, które są jednorodne i charakteryzują się podobnym ryzykiem kredytowym, są testowane na utratę wartości łącznie. Szacując przewidywane ryzyko kredytowe Grupa korzysta z danych historycznych w celu określenia zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z grupy aktywów, które mogą wystąpić po początkowym ujęciu tych aktywów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Obliczając wartość odzyskiwalną należności, które indywidualnie są znaczące i niejednorodne, Grupa bierze pod uwagę znaczące trudności finansowe dłużnika lub prawdopodobieństwo upadłości albo reorganizacji finansowej dłużnika.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39. Aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych, w tym zobowiązanie z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach

„Zobowiązania handlowe”, „Pożyczki od jednostki powiązanej” oraz „Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu”.

Zobowiązania z tytułu pożyczek oraz pozostałe zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Niektóre zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek mogą być zabezpieczane za pomocą zabezpieczeń wartości godziwej. Zysk lub strata na zabezpieczonym zobowiązaniu, która dotyczy zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową zobowiązania oraz jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawierają instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39. Zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej i prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od ich terminu zapadalności. Instrumenty pochodne są ujmowane jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub jako instrumenty zabezpieczające.

Instrumenty pochodne ujęte jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Składnik odsetkowy oraz korekta o ryzyko kredytowe powstające z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu są prezentowane jako koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe w ramach kosztów finansowych. Różnice kursowe powstałe z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu, stanowiących zabezpieczenie ekonomiczne transakcji handlowych lub finansowych, są prezentowane odpowiednio jako zysk/strata z tytułu różnic kursowych w ramach pozostałych przychodów/kosztów operacyjnych lub jako koszty finansowe, w zależności od treści danej transakcji.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne:

- zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka – szczególnie ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego - i które może wpłynąć na wykazywany wynik,
- zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany wynik.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej oraz zysk lub stratę z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji

rozliczana jest w pełni do jej terminu wymagalności, począwszy od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka,

- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy prognozowana zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w innych całkowitych dochodach uwzględnia się w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań.

30.18. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z następujących wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości odzyskiwalnej netto, z wyjątkiem telefonów komórkowych oraz innych terminali sprzedawanych w ofertach promocyjnych. Zapasy sprzedawane w ofertach promocyjnych wykazywane są według wartości niższej: kosztu (ceny nabycia) i wartości odzyskiwalnej netto, z uwzględnieniem oczekiwanych przyszłych przychodów z abonamentu. Grupa tworzy odpisy aktualizujące wartość zapasów w oparciu o wskaźnik rotacji zapasów i aktualne plany marketingowe.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia są ustalane metodą średniej ceny ważonej. Wartość odzyskiwalna netto jest szacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszoną o koszty sprzedaży.

30.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres. Zobowiązania / aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego ujmuje się w kwocie oczekiwanej na koniec okresu sprawozdawczego zapłaty / zwrotu od organów podatkowych.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest rozpoznawany dla wszystkich różnic przejściowych oraz dla niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane od tych różnic przejściowych, dla których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo realizacji. Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ponownie ocenia się dotąd nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego. Uprzednio nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w zakresie, w jakim stało się prawdopodobne, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na zrealizowanie tych aktywów.

Nie ujmuje się podatku odroczonego w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i która nie wpływa w momencie przeprowadzenia transakcji na wynik finansowy brutto lub na dochód do opodatkowania.

Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu. Podatek odroczony wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących lub ogłoszonych na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego.

30.20. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w przypadku, gdy na Grupie ciąży bieżące zobowiązanie względem strony trzeciej, którego kwotę można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Zobowiązanie może mieć charakter prawny, regulacyjny, umowny lub zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności Grupy.

Szacunek wysokości rezerwy odpowiada prawdopodobnym wydatkom, jakie Grupa poniesie w celu uregulowania zobowiązania. Jeżeli dokonanie wiarygodnego oszacowania zobowiązania jest niemożliwe, rezerwa nie jest ujmowana. W takim wypadku Grupa wykazuje „zobowiązanie warunkowe”.

Zobowiązania warunkowe odpowiadają (i) możliwym obowiązkom, powstającym na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy lub (ii) obecnym obowiązkom, które powstają na skutek zdarzeń przeszłych, w przypadku których nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub w przypadku których kwoty obowiązku nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym, ale w odpowiednich przypadkach są ujawnione w notach do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Rezerwy na koszty demontażu i usunięcia składników aktywów

Grupa jest zobowiązana, po zakończeniu okresu użytkowania, zdemontować środki trwałe i przeprowadzać rekultywację terenu. Zgodnie z paragrafami 36 i 37 MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” rezerwa jest ujęta w oparciu o najlepszy szacunek kwoty wymaganej do uregulowania zobowiązania. Wysokość rezerwy jest dyskontowana przez zastosowanie stopy dyskonta, która odzwierciedla upływ czasu oraz ryzyko charakterystyczne dla danego składnika zobowiązań. Kwota rezerwy jest okresowo weryfikowana i korygowana w razie konieczności, w korespondencji z aktywem, którego dotyczy.

30.21. Świadczenia pracownicze

Niektórzy pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo przy odejściu na emeryturę lub rentę zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami wynagradzania. Wysokość świadczeń w obu przypadkach zależy od wysokości średniego wynagrodzenia oraz stażu pracy. Nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalno-rentowe nie są wypłacane z określonego funduszu. Ponadto, Grupa jest zobowiązana do zapewnienia pewnych świadczeń po okresie zatrudnienia na rzecz niektórych emerytowanych pracowników.

Koszt świadczeń nabywanych w danym okresie ustalany jest osobno dla każdego programu metodą aktuarialnej wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Ta metoda traktuje każdy okres świadczenia pracy jako dający prawo do dodatkowej części świadczenia i wycenia każdą część osobno tworząc ostateczne zobowiązanie, które następnie podlega zdyskontowaniu. Wycena bazuje na założeniach demograficznych dotyczących wieku emerytalnego, rotacji pracowników oraz na założeniach finansowych dotyczących przyszłego wzrostu płac i przyszłych stóp procentowych (w celu ustalenia stopy dyskontowej).

Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu odpraw emerytalno-rentowych są ujmowane niezwłocznie w pełnej wysokości w innych całkowitych dochodach. Niezależny aktuariusz co najmniej raz w roku wycenia wartość bieżącą zobowiązań z tytułu powyższych świadczeń. Przekrój demograficzny pracowników oraz wskaźniki ruchów kadrowych wykorzystywane przy wycenie są oparte na danych historycznych.

Świadczenia należne później niż 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego są dyskontowane przy użyciu stopy dyskontowej określonej na podstawie rentowności polskich obligacji skarbowych.

Grupa ujmuje świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy, które są płatne w następstwie:

- decyzji Grupy o rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem przed osiągnięciem przez niego wieku emerytalnego; lub
- decyzji pracownika o przyjęciu propozycji świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy są należne kiedy Grupa rozwiązuje stosunek pracy lub kiedy Grupa zaoferowała pracownikom świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie z dotychczasową praktyką, takie propozycje świadczeń są uznawane za zwyczajowo oczekiwany obowiązek i ujmowane w momencie, kiedy wypłata świadczeń staje się prawdopodobna, a świadczenia te można wiarygodnie wycenić. Podstawą do kalkulacji rezerwy z tytułu dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy jest oczekiwany moment wypłaty świadczeń oraz szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście.

Oprócz świadczeń wypłacanych po okresie zatrudnienia i innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, Grupa zapewnia swoim obecnym i emerytowanym pracownikom również określone świadczenia niepieniężne, w tym subsydiowane usługi telekomunikacyjne. Wobec braku w MSSF precyzyjnych wytycznych w tym zakresie, Grupa przyjęła zasadę, zgodnie z którą te i podobne świadczenia pracownicze wyceniane są wg ich kosztu inkrementalnego pomniejszonego o przychody z usługi.

30.22. Płatności w formie akcji

OPL S.A. oraz Orange S.A. prowadziły programy płatności w formie akcji rozliczane w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy świadczyli usługi Spółce oraz jej podmiotom zależnym w zamian za instrumenty kapitałowe OPL S.A. oraz Orange S.A. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie instrumentów kapitałowych ujmowana była jako koszt w poprzednich okresach oraz, drugostronnie, jako zwiększenie kapitału, przez okres, w którym spełniane były warunki nabycia (okres nabywania uprawnień).

Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników była określana w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej w dniu przyznania instrumentów.

Podpisy wszystkich członków Zarządu Orange Polska				
13 lutego 2017 r. Data	Jean-François Fallacher Imię i nazwisko	Prezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych
13 lutego 2017 r. Data	Maciej Nowohoński Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Podpis
13 lutego 2017 r. Data	Mariusz Gaca Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	13 lutego 2017 r. Data
13 lutego 2017 r. Data	Bożena Leśniewska Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Zuzanna Góral Imię i nazwisko
13 lutego 2017 r. Data	Piotr Muszyński Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	Dyrektor Rachunkowości i Kontroli Wewnętrznej Stanowisko / funkcja
13 lutego 2017 r. Data	Jolanta Dudek Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	
13 lutego 2017 r. Data	Jacek Kowalski Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko / funkcja	Podpis	